

HENKILÖSTÖ- JA TOIMITILATURVALLISUUDEN RISKIKARTOITUS JYVÄSKYLÄN AMMATTIKORKEAKOULUN HYVINVOINTIYKSIKÖN OPISKELIJOILLE

Jere Kotilainen
Joni Seppänen

Opinnäytetyö
Maaliskuu 2012

Hoitotyö
Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala

Tekijä(t) Kotilainen, Jere Seppänen, Joni	Julkaisun laji Opinnäytetyö	Päivämäärä 26032012
	Sivumäärä 51	Julkaisun kieli Suomi
	Luottamuksellisuus () saakka	Verkojulkaisulupa myönnetty (X)
Työn nimi Henkilöstö- ja toimitilaturvallisuuden riskikartoitus Jyväskylän ammattikorkeakoulun hyvinvointiyksikön opiskelijoille		
Koulutusohjelma Hoitotyön koulutusohjelma		
Työn ohjaaja(t) Paalanen, Kaisu Suonpää-Lehtonen, Leena		
Toimeksiantaja(t) Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Hyvinvointiyksikkö		
Tiivistelmä <p>Tutkimuksen tarkoitus oli kartoittaa Jyväskylän ammattikorkeakoulun hyvinvointiyksikön suomenkielisten koulutusohjelmien opiskelijoiden kokemuksia koulurakennuksen turvallisuudesta, turvallisuuskoulutuksesta sekä opiskelijoiden valmiutta toimia uhkatilanteissa. Tutkimuksen tavoitteena oli saada luotettavaa tietoa, jota voidaan hyödyntää turvallisuuskoulutusta ja pelastussuunnitelmaa kehitettäessä.</p> <p>Opinnäytetyön viitekehysenä toimii riskienhallinta, jonka alakäsitteistä työssä käsitellään henkilöstö- ja toimitilaturvallisuutta opiskelijoiden näkökulmasta sekä henkilökunnan roolista pitää yllä turvallista opiskeluympäristöä.</p> <p>Tutkimus toteutettiin kvantitatiivista menetelmää käyttäen ja tuloksia analysoitiin prosentuaalisesti tarkastellen. Tutkimus oli avoinna 10 vuorokauden ajan helmikuussa 2012 Optima-verkkoympäristössä kohdejoukkoon kuuluvilla henkilöillä. Kohdejoukko oli 1260(N), josta vastanneita oli 92(n).</p> <p>Tutkimuksen tulosten pohjalta nousi esiin kolme tärkeää huomiota. 1) Opiskelijat kokevat turvallisuuskoulutuksen hyödylliseksi, mutta koulutuksen sisältöjä halutaan syventää. 2) Opiskelijat kokevat hyvinvointiyksikön turvalliseksi opiskeluympäristöksi. Toiminta väkivallan uhkatilanteissa koettiin kuitenkin epävarmaksi. 3) Henkilökohtaiset palo- ja pelastusturvallisuuteen liittyvät taidot koettiin hyviksi, lisäkoulutus palo- ja pelastusturvallisuuteen koettiin tarpeelliseksi.</p>		
Avainsanat (asiasanat) riskienhallinta, riski, opiskelijaturvallisuus, henkilöstöturvallisuus, toimitilaturvallisuus		
Muut tiedot		

Author(s) Kotilainen, Jere Seppänen, Joni	Type of publication Bachelor's Thesis	Date 26032012
	Pages 51	Language Finnish
	Confidential ☐ Until	Permission for web publication ☒
Title Personnel and premises safety risk survey in Jyväskylä University of Applied sciences, School of Health and Social Studies		
Degree Programme Degree Programme of Nursing		
Tutor(s) Paalanen, Kaisu Suonpää-Lehtonen, Leena		
Assigned by JAMK University of Applied sciences, School of Health and Social Studies		
Abstract <p>The purpose of the study was to conduct a survey on student's experiences of safety in the school premises as well as on their opinions of safety training and on their abilities to function in case of emergency. The target group of the study comprised the Finnish speaking students of the School of Health and Social Studies of JAMK University of Applied Sciences. The aim of the study was to collect reliable information in order to provide a tool for developing both safety training and rescue plans.</p> <p>The frame of reference in the study was risk management. The subcategories of risk management selected for this work were personnel and premises safety from the student and staff perspective and the staff's ability to maintain a safe study environment.</p> <p>The study was conducted as quantitative research, and the results were analyzed in terms of percentages. The survey was open for ten days during February of 2012 in the Optima environment in the School's intranet for the target group. The size of target group was 1260(N), and 92 persons responded to the survey.</p> <p>The results offered three key observations. 1) The students felt that safety training was beneficial, but it needed to be expanded in terms of content. 2) The students thought that the School of Health and Social Studies provided a safe learning environment. However, they felt uncertain of their safety if faced by an imminent threat of violence. 3) Personal skills regarding action in fire and emergency situations were deemed satisfactory. However, further education was considered beneficial.</p>		
Keywords risk management, risk, student safety, personnel safety, premises safety		
Miscellaneous		

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	3
2	HENKILÖSTÖTURVALLISUUS	4
2.1	Henkilöstöturvallisuus korkeakouluissa.....	4
2.2	Opiskelijaturvallisuus	5
2.3	Henkinen hyvinvointi	6
3	TOIMITILATURVALLISUUS	7
3.1	Pelastussuunnitelma	7
3.2	Palotarkastus ja -turvallisuus	9
3.3	Työturvallisuus	10
3.4	Koulurakennuksen turvallisuus.....	11
4	RISKIANALYYSI	14
4.1	Riski	14
4.2	Riskienhallinta	14
4.3	Riskikartoitus ja seuranta.....	16
5	RISKILAJIT	19
5.1	Riskien luokittelu.....	19
5.2	Henkilöriskit	19
5.3	Palo- ja rikosriskit.....	21
5.4	Tietoriskit	22
6	TUTKIMUKSEN TARKOITUS, TAVOITE JA TUTKIMUSONGELMAT	23
7	TUTKIMUSMENETELMÄ JA KOHDEJOUKKO	24
7.1	Tutkimusmenetelmä	24
7.2	Kohdejoukko	24
7.3	Aineistonkeruu ja analysointi	25
8	TULOKSET	26
9	JOHTOPÄÄTÖKSET JA JATKOTUTKIMUSAIHEET	30
10	LUOTETTAVUUS	32
11	POHDINTA	32
	LÄHTEET	35
	LIITTEET	37
	Liite 1. Esitestauslomake	37
	Liite 2. Tutkimustulokset	41
	Liite 3. Saatekirje	48

KUVIO 1 Riskiarvioinnin vaiheet	16
--	----

TAULUKKO 1 Vastaajien opiskeluvaihe (n=92)	26
TAULUKKO 2 Hyvinvointiyksikkö on turvallinen opiskeluympäristö (n=92).....	27
TAULUKKO 3 Tieto toiminnasta väkivallanuhka tilanteessa (n=92)	27
TAULUKKO 4 Tarve turvallisuuskoulutuksen syventämiselle (n=92).....	28
TAULUKKO 5 Tieto oikeasta toiminnasta tulipalon sattuessa (n=92).....	29

1 JOHDANTO

Vuosien 2007–2012 aikana on kouluissa tapahtunut useita väkivalta- ja onnettomuustilanteita, joista voidaan mainita Jokelassa ja Kauhajoella tapahtuneet koulurumat. Kyseisissä tilanteissa ovat yhdistyneet henkilöstö- ja toimitilaturvallisuuden liittyvät asiat. Tutkimuksen kohteena oleva Jyväskylän ammattikorkeakoulun hyvinvointiyksikkö on muuttanut syksyllä 2011 uusiin toimitiloihin, joten tutkimus on ajankohtainen tästä näkökulmasta. Hyvinvointiyksikön turvallisuutta kehitetään koko ajan, joten tutkimuksella voidaan tuoda julki suurimman käyttäjäryhmän näkökulma.

Tutkimuksen viitekehyksenä on riskienhallinta, joka kokoaa yhteen henkilöstö- ja toimitilaturvallisuuden. Riskienhallinta on kokonaisnäkemys vaaroista ja toimenpiteistä vahinkojen pienentämiseksi ja poistamiseksi. Riskienhallintaan kuuluvat myös riskin suuruuden arviointi sekä tarkoituksenmukaisten turvallisuustoimien valitseminen ja toteuttaminen. (Parantainen & Soini 2010, 8)

Tutkimuksen tarkoitus oli kartoittaa Jyväskylän ammattikorkeakoulun hyvinvointiyksikön suomenkielisten koulutusohjelmien opiskelijoiden kokemuksia koulurakennuksen turvallisuudesta, turvallisuuskoulutuksesta sekä opiskelijoiden valmiutta toimia uhkatilanteissa. Tutkimuksen tavoitteena oli saada luotettavaa tietoa, jota voidaan hyödyntää turvallisuuskoulutusta ja pelastussuunnitelmaa kehitettäessä.

Tutkimus toteutettiin kvantitatiivista menetelmää käyttäen ja tuloksia analysoitiin prosentuaalisesti tarkastellen. Tutkimus oli avoinna 10 vuorokauden ajan helmikuussa 2012 Optima-verkkoympäristössä kohdejoukkoon kuuluvilla henkilöillä. Kohdejoukko oli 1260(N), josta vastanneita oli 92(n).

2 HENKILÖSTÖTURVALLISUUS

2.1 Henkilöstöturvallisuus korkeakouluissa

Henkilöstöturvallisuus on aina yksilöstä ja toimintaympäristöstä riippuvainen asia. Turvallisuus merkitsee tunnetta omasta hyvinvoinnista uhkaa aiheuttavien tekijöiden suhteen. Tunnetta voidaan hallita erilaisilla fyysisillä ja toiminnallisilla ratkaisuilla, jotka liittyvät turvallisuusuhkia koskevaan varautumiseen ja torjuntaan. Henkilöstöturvallisuuden voidaan sanoa jakautuvan yksilön omaan eli subjektiiviseen näkemykseen omasta turvallisuudesta ja siihen liittyvästä tunteesta. Toisena asiana henkilöstöturvallisuudessa on objektiivinen näkökulma, joka jakaantuu toimitilaturvallisuuteen liittyviin asioihin. Yksilön subjektiivinen näkemys turvallisuudesta täydentää objektiivista näkökulmaa, joka liitetään toimitilaturvallisuuteen liittyviin asioihin. Jos toimitilan turvallisuusratkaisut on mietitty huolella, muodostuu yksilön subjektiivinen käsitys turvallisuudesta korkeammaksi kuin jos kyseessä olisi toimitila jossa turvallisuuden tunnetta ei ole mahdollista saavuttaa. (Kreus, Pelkonen, Ranta, Turunen, Viitanen & Vuoripuro 2010, 5-8)

Korkeakouluissa turvallisuus merkitsee sellaista tilannetta, jossa koulun opiskelijat sekä henkilökunta voivat työskennellä ilman pelkoa joutumisesta uhan kohteeksi. Turvallisuustyö rakentuu korkeakouluissa useiden eri toimijoiden välille. Korkeakoulun tehtävänä on koordinoida turvallisuustyötä. (Kreus ym. 2010, 7) Turvallisuusuhat voivat tulla yhteisön sisäpuolelta tai ulkopuolelta. Tämä luo haasteita koulujen turvallisuudelle, koska korkeakoulut ovat Suomessa avoimia tiloja, joihin kulkua ei ole rajoitettu. (Sisäasiainministeriö 2009, 2) Tiloissa voidaan liikkua hyvin vapaasti ja yleisiin tiloihin tulevia ihmisiä ei voida järjestelmällisesti valita. Suomalaisessa yhteiskunnassa turvallisuus rakentuu luottamukseen, jota ilman näkyviä turvallisuusratkaisuja olisi huomattavasti enemmän. (Kreus ym. 2010, 8) Koululait, perusopetuslaki 1998/628, lukiolaki 1998/629, määrittävät, että jokaisella opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Turvallisuus korkeakouluissa rakentuu psyykkiseen, fyysiseen ja sosiaaliseen turvallisuuteen. Korkeakouluissa turvallisuudella tarkoitetaan ympäris-

töä, jossa voi opiskella tai työskennellä ilman pelkoa joutumisesta tapaturmille alttiiksi tai sairastua työperäiseen sairauteen. (Karjalainen 2011, 4) Käsitettä turvallisuus käytetään vapaasti arkipäivän toiminnoissa. Turvallisuus tarkoittaa eri henkilöstöryhmille erilaisia asioita. Käsitettä turvallisuus voidaan käyttää niin maiden välisiä suhteita määritellessä kuin yksilön turvattomuuskokemuksista keskusteltaessa. (Lepänen 2006, 52)

2.2 Opiskelijaturvallisuus

Suomessa opiskelijoiden ja henkilökunnan turvallisuutta vaarantavat tekijät vaihtelevat huomattavasti eri koululaitosten välillä. Voidaan ajatella, että Etelä-Suomessa sijaitsevalla yläasteella on erilaisia vaaraa aiheuttavia tekijöitä, kuin Pohjois-Suomessa sijaitsevassa yliopistossa. Tämän vuoksi koulukohtaiset uhkatekijät tulee aina kartoittaa koulun turvallisuusratkaisuja suunniteltaessa. (Opetusministeriön työryhmien muistioita 2000, 18) Koulun sijainnilla tai koulutusasteella ei ole merkitystä, kun suunnitellaan terveellistä ja turvallista kouluympäristöä. Koululaitosten tulee painottaa turvallisuussuunnittelussa omaan koululaitokseen liittyviä uhkatekijöitä. (Sisäasiainministeriö 2009, 18)

Palkatun henkilökunnan tehtävä on ennalta suunniteltujen vastualueiden osalta huolehtia turvallisuuden ylläpitämisestä korkeakoulussa. Tehtäviin kuuluu toimipaikkakohtaisesti tietoiskut turvallisuudesta, turvallisuuskoulutukset, poistumisharjoitukset ja sidosryhmien pitämät koulutukset. Sidosryhmiä voivat olla turvallisuuskoordinaattori, terveydenhoitaja ja opintopsykologi. (Kreus ym. 2010, 11)

Opiskelijaturvallisuutta ohjaa opetussuunnitelma. Opetussuunnitelmassa tärkeimpinä asioina opiskelijaturvallisuuden kannalta ovat kouluterveydenhuolto, esteettömmään opiskeluun vaikuttavien tekijöiden kartoittaminen, yksilöllisten opintosuunnitelmien mahdollistaminen ja koulun järjestyssääntöjen noudattaminen. Kouluympäristössä tapahtuvia tapaturmia tulee ehkäistä selvillä turvallisuusohjeilla ja valvonnalla. (Karjalainen 2011, 4)

2.3 Henkinen hyvinvointi

Työturvallisuuslaissa ei määritellä suoranaisesti työnantajan keinoja edistää henkistä hyvinvointia työpaikoilla. Laki tosin määrittää, että työympäristön on oltava soveltuvainen siihen työhön, jota siellä harjoitetaan. (L 23.8.2002/738) Koulurakennuksen ollessa kyseessä laki velvoittaa opiskelu- ja työympäristöltä tarkoituksenmukaisuutta opettamiseen sekä oppimiseen. Oppimisympäristön tulee tukea oppimista, jotta se täyttää lain vaatimukset. (Nuikkinen 2005, 55) Työturvallisuuslain 1 §:ssa kerrotaan lain tarkoituksena olevan ennaltaehkäistä ja torjua työstä sekä työympäristöstä johtuvaa fyysisen ja henkisen terveyden haittoja. Työnantajan tehtävänä on lain mukaan omata valmiudet puuttua työkykyä haittaaviin kohtiin. Laki ei siis vaadi suoranaista osallistumista työnantajan kannalta vaan se vaatii työnantajalta valmiutta ja tietoa oman yrityksen henkilökunnan henkistä hyvinvointia uhkaavista asioista. (L 23.8.2002/738)

Työturvallisuuslaki myös velvoittaa työntekijän tuomaan esimiehelleen ilmi huomaamiansa epäkohtia fyysiseen ja psyykkiseen turvallisuuteen liittyvissä toiminnoissa (L 23.8.2002/738). Myöskään pelastuslaki ei velvoita huomioimaan henkistä hyvinvointia. Pelastuslain tehtävänä on huomioida enemmänkin fyysisten asioiden turvaaminen ja henkilö- ja omaisuusturvallisuus painottuvat sen säädöksissä. (L 13.6.2003/468)

Hyvä opiskeluympäristö pitää yllä henkistä terveyttä. Opiskeluympäristön ulottuvuudet voidaan jakaa neljään eri ryhmään, joita ovat fyysiset, sosiaaliset, psyykkiset ja pedagogiset tekijät, jotka edelleen jakaantuvat omiin alaryhmiinsä. Hyvä opiskelu-ympäristö on turvallinen ja ilmapiiriltään ystävällinen. Opiskelijoiden ryhmähenki on myös tärkeä hyvinvointia parantava tekijä. Hyvät opiskelutilat myös tarjoavat haasteita kehittymiselle sekä edistävät opiskelijan osallisuutta ja hyvinvointia. (Nuikkinen 2005, 14). Nuikkisen (2005) mukaan myös olosuhteet ja oppilaiden hyvinvointi ovat voimakkaasti yhteydessä toisiinsa. Fyysinen ympäristö vaikuttaa suoranaisesti opiskelijoiden viihtyvyyteen ja tätä kautta myös oppimiseen. Opetussuunnitelmassa tulisi huomioida ennaltaehkäisevän työtteen merkitys opiskelijoiden hyvinvoinnissa.

(Nuikkinen 2005, 15) Oppilaitoksilla tulee olla ennalta suunnitellun ohjeen mukaan kyky havaita ja hoitaa kaikilla koulutusasteilla ilmeneviä väkivalta ja häirintätilanteita. Korkeakouluissa yleisempiä ovat eriaisteiset onnettomuudet, tapaturmat ja kuolemantapaukset. (Oikeusministeriö 2009, 64)

Hyvään opiskeluympäristöön vaikuttaa kuitenkin monet eri asiat. Turvallinen opiskeluympäristö pitää sisällään sekä henkisten että fyysisten olosuhteiden tasapainon. Nämä tekijät yhdessä vaikuttavat käyttäjien hyvinvointiin. Koulun tilat vaikuttavat suuresti niin opiskeluviihtyvyyteen, opettajien ja henkilökunnan hyvinvointiin kuin myös oppimistuloksiin. Hyvät opetustilat kannustavat oppimaan ja ylläpitävät henkistä hyvinvointia viihtyisyydellään sekä tarkoituksenmukaisuudellaan. (Laine, Nevala & Perkiö-Mäkelä 2006, 53–54) Psykykkistä ja sosiaalista hyvinvointia edistävä koulurakennus koetaan esteettisesti miellyttäväksi ja viihtyisäksi, mikä omalta osaltaan vähentää poissaoloja, tukee mielenterveyttä sekä mahdollistaa yhteisöllisyyden ja tasa-arvon. Esteettisyys sekä psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin huomiointi on tiedostettava jo uutta koulua suunniteltaessa. Koulu- ja opiskeluympäristöjen suunnittelu- vaiheessa tulisi tarkastaa, kuinka kyseiset tavoitteet toteutuvat lopullisen rakennuksen ratkaisuisissa. (Nuikkinen 2005, 68)

3 TOIMITILATURVALLISUUS

3.1 Pelastussuunnitelma

Pelastussuunnitelma on pelastuslain (L 13.6.2003/ 468) vaatima suunnitelma rakennuksen omistajan, liiketoiminnan harjoittajan, viraston tai laitoksen varautumisesta kohteessa olevien henkilöiden, omaisuuden sekä ympäristön suojaamiseen vaaratilanteissa. Kyseessä ovat toimenpiteet, joihin henkilöstö itse kykenee vaaratilanteen sattuessa (L 13.6.2003/ 468). Pelastussuunnitelman laadinta aloitetaan uudessa kohteessa aina kartoittamalla mahdollista vaaraa aiheuttavat paikat ottaen huomioon ympäristön vaikutuksen vaaratilanteiden aiheuttajana. Selvitetään miten omalla toiminnalla vaaratilanteita voidaan ehkäistä. Pelastussuunnitelma tulee laatia kohte-

siin, joissa ihmismäärä ylittää lukumäärän 30. Lisäksi pelastussuunnitelma tulee aina laatia vanhainkoteihin, sairaaloihin, liikuntarajoitteisten ja muiden erityisryhmien asuin- ja palvelurakennuksiin. (Parantainen & Soini 2010, 42)

Pelastussuunnitelman suunnittelussa on otettava huomioon ennakoitavissa olevat vaaratilanteet ja niiden vaikutukset työyksikön esteettömään toimintaan, jolla tarkoitetaan työyksikön toteuttamaa riskikartoitusta sisäisestä turvallisuudesta. Pelastussuunnitelman laadinnassa tulee ottaa huomion poistumis- ja suojautumismahdollisuudet sekä sammutus- ja pelastustehtävien järjestelyt. Pelastussuunnitelman laatijan tulee antaa ohjeistus työyksikölle turvallisuushenkilöstön valinnasta ja heidän kouluttamisestaan. Muut työyksikössä toimivat henkilöt tulee perehdyttää pelastussuunnitelman toimintaan. On varmistuttava, että jokainen ihminen tietää pelastussuunnitelman tarkoituksen ja osaa toimia sen edellyttämällä tavalla onnettomuus- tai poikkeustilanteessa. (Leppänen 2006, 249)

Pelastussuunnitelmaan tulee aina liittää toimenpide-ehdotus vaaratilanteiden ehkäisemiseksi. Pelastussuunnitelmassa tulee olla selvitys alkusammutus-, pelastus- ja raivauskaluston ja ensiapuvälineistön ajan tasalla pitämisestä. Suunnitelmassa on oltava nimetyt henkilöt, jotka vastaavat kyseisten tavaroiden tarkastamisesta ja huoltamisesta. (A787/2003) Pelastussuunnitelman laatimisesta vastaavat henkilöt tai suunnitelmassa nimetyt henkilöt ovat velvoitettuja pitämään pelastussuunnitelman sisältämiä tietoja ajan tasalla. Varsinkin isoissa toimitiloissa on syytä kiinnittää huomiota pelastussuunnitelman päivittämiseen, koska muutoksia voi muodostua pelastussuunnitelman sisältämiin asioihin. Isoissa rakennuksissa ei välttämättä kyetä tarkistamaan pelastussuunnitelman totuuden mukaisuutta lakisääteisten palotarkastusten yhteydessä. (Suomen pelastusalan keskusjärjestö 2009, 14)

Pelastussuunnitelma ei saa olla vain lain vaatima asiakirja, vaan tärkeämpää on kartoittaa lain vaatimat asiat ja ryhtyä lain edellyttämiin toimenpiteisiin. Pelastuslain edellyttämistä kohdista kannattaa laatia tarkastuslista, jonka mukaan pelastussuunnitelma on helppo pitää pelastuslain edellyttämällä tasolla. Pelastussuunnitelma on

aina toimitettava pelastusviranomaisille heidän antamiensa ohjeiden mukaan. (Leppänen 2006, 248)

Pelastussuunnitelman laadintaan on olemassa huomattava määrä erilaisia ohjeita. Aina on syytä kääntyä paikallisen pelastusviranomaisen puoleen suunnitelmaa laadittaessa. Toimintaympäristö on syytä ottaa aina huomioon suunnitelmaa laadittaessa, eikä vain noudateta sokeana asiakirjojen ohjeita. (Sisäasiainministeriö 2009, 16)

3.2 Palotarkastus ja -turvallisuus

Palotarkastajan suorittamassa lakisääteisessä palotarkastuksessa tarkistetaan rakennuksen paloturvallisuus. Tarkoituksena on varmistaa, että rakennuksen olosuhteet kohteessa ovat turvalliset. Palotarkastajan on myös varmistuttava, että kohteesta vastuussa oleva henkilö on varautunut onnettomuuksien ehkäisyyn lakien ja määräyksien edellyttämällä tavalla. Palotarkastuksesta tulee tehdä pöytäkirja, jossa ilmenee tarkastuksen kulku ja tarkastajan esittämät havainnot sekä korjausmääräykset. Selvästi turvallisuutta vaarantavissa tilanteissa palotarkastaja voi määrätä rakennuksen käyttökieltoon, kunnes tarvittavat muutokset ovat tehty. Parhaassa tilanteessa palotarkastaja toimii laadunvalvojana ja asiantuntijana antaen neuvoja paloturvallisuudesta ja paloriskienhallinnasta. (Leppänen 2006, 251)

Palotarkastukset jaetaan erilaisiin palotarkastus ryhmiin. Yleinen palotarkastus on säännöllisin aikavälein suoritettava tarkastus kohteessa. Erityinen palotarkastus suoritetaan ennen suunnitellun toiminnan aloittamista, kuten ennen uuden tuotantolaitteen käyttöönottoa teollisuuskiinteistöissä. Ylimääräinen palotarkastus suoritetaan yleensä kiinteistön omistajan aloitteesta tai jonkun ulkopuolisen henkilön havainnosta. Jos palotarkastaja havaitsee tarkastuksen aikana huomattavia puutteita, on kiinteistön omistajan korjattava havaitut virheet, jonka jälkeen suoritetaan jälkitarkastus. (Suomen pelastusalan keskusjärjestö 2009, 16)

Paloturvallisuuden perustana on mahdollisuus poistua rakennuksesta kaikissa tulipalo- ja hätätilanteissa. Rakennuksessa tulee olla jokaista poistumisaluetta kohden kaksi poistumistietä. Pienissä rakennuksissa toinen poistumistie voi olla esimerkiksi parveke, josta pelastusviranomaisten välineillä on mahdollista turvallisesti pelastautua. Poistumisteiden tulee olla suhteutettu rakennuksessa normaalitilanteessa olevaan ihmismäärään. Ihmisten tulee pystyä poistumaan rakennuksesta ilman viivytyksiä, eivätkä poistumistiet saa mennä tukkoon. Pääsääntöisesti julkisissa tiloissa ovien tulee avautua aina rakennuksesta ulospäin. Pelastustiet tulee olla rakennuksessa merkittynä selkeästi, jotta rakennusta huonomminkin tunteva pystyy poistumaan hätätilanteessa rakennuksesta. Ovien tulee olla mahdollista avata sisäpuolelta ilman avainta, vaikka ne normaalitilanteessa olisivatkin lukittuna. (Leppänen 2006, 254)

Kouluturvallisuutta voidaan parantaa, jos tiloissa on automaattinen paloilmoitin- ja sammutusjärjestelmä. Automaattisilla sammutus- ja savunpoistolaitteilla, pyritään saamaan lisäaikaa rakennuksesta poistumiseen. Tarkoituksena myös estää lisävahinkojen syntyminen. Automaattiset laitteet valvovat rakennusta ympärivuorokauden, joten laitteistot reagoivat huomattavasti nopeammin kuin ihminen. Automaattisten sammutuslaitteiden laajuuden perusteella paikallinen pelastusviranomaisen määrittelee muun sammutuskaluston tarpeen. (Leppänen 2006, 255)

3.3 Työturvallisuus

Työturvallisuuden lähtökohtana on oman organisaation turvallisuusasioihin perehtyminen ja ennaltaehkäisevien toimenpiteiden käynnistäminen. Työturvallisuus varmistaa työntekijän mahdollisuuden työskennellä vaarattomassa työympäristössä koko työssäoloajan. Tavoitteena on mahdollistaa työntekijän pysyminen hyvässä fyysisessä ja psyykkisessä kunnossa eläkeikään asti. Työturvallisuus painottuu työssä esiintyviin turvallisuuskysymyksiin työntekijän näkökulmasta. Työnantajan velvollisuus on huolehtia turvallisen työympäristön järjestämisestä. (Leppänen 2006, 218)

Työssä esiintyy aina ennalta arvaamattomia tilanteita, joihin työnantajan on mahdollonta puuttua. Tällöin työnantajan velvollisuus on tunnistaa organisaation tyypillisiin toimintaan liittyvät riskitekijät. Työnantajan velvollisuus on pyrkiä ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin työtapaturmien ehkäisemiseksi. Riskien- ja vaarojen arvioinnissa esiin tulleisiin asioihin on työnantajan velvollisuus puuttua, jos ne aiheuttavat vaaraa työntekijän mahdollisuuteen työskennellä turvallisessa työympäristössä. (Leppänen 2006, 220)

Työturvallisuuslaki edellyttää, että organisaatiolla on työsuojelun toimintaohjelma. Toimintaohjelman tulee sisältää turvallisuuden, terveyden ja työkyvyn ylläpitämiseen tehtävät toimenpiteet. (L 23.8.2002/738) Toimintaohjelman ei tarvitse olla virallinen asiakirja, vaan keskeisempi asia on halu selvittää, ylläpitää ja arvioida työturvallisuuden näkökulmia. Toimintaohjeen voi sisällyttää osaksi pelastussuunnitelmaa. Jos työnantajalla ei ole kykyä toteuttaa kyseisiä toimenpiteitä, tulee hänen käyttää ulkopuolisia asiantuntijoita. Työnantaja voi antaa kaikki työturvallisuuteen liittyvät asiat ulkopuolisten asiantuntijoiden tehtäväksi, kuitenkin ottaen huomioon oman ammattitaidon ja asiantuntemuksen antamisen asiantuntijoiden tueksi. (Leppänen 2006, 222)

Työturvallisuutta ohjaa työturvallisuuslaki. Työturvallisuuslaissa kerrotaan, että lain tarkoituksena on parantaa työympäristöä ja työolosuhteita työntekijöiden työkyvyn turvaamiseksi ja ylläpitämiseksi sekä ennalta ehkäistä ja torjua työtapaturmia, ammattitautteja ja muita työstä ja työympäristöstä johtuvia työntekijöiden fyysisen ja henkisen terveyden, terveys, haittoja. (L 23.8.2002/738)

3.4 Koulurakennuksen turvallisuus

Nykypäivän koulumaailma ei ole enää yksinkertaista luokkaopetusta opettajan johdolla. Erilaiset tekniset sovellukset ovat mahdollistaneet etä- ja verkko opiskelun. Luokkahuoneita on korvattu avoimilla tiloilla, joissa opiskelutehtäviä voidaan tehdä ryhmässä ja tiloissa on tietokoneen käyttömahdollisuus. Koska avoimuus ja vapaa

liikkuminen ovat lisääntyneet viime vuosina, ovat koulut joutuneet tarkastelemaan entistä tarkemmin turvallisuuskäytäntöjä. Riskejä aiheuttavia tekijöitä on esimerkiksi ihmisten vapaa liikkuminen koulurakennuksessa, joka voi edes auttaa rikoksen tekijää vahingon teoissa ja muissa rikoksissa. (Sisäasiainministeriö 2009, 19)

Suomessa koulutuksen järjestäjälle on asetettu kokonaisvastuu opiskelijoiden turvallisuudesta kouluajalla. Tällä tarkoitetaan sitä, että opiskelijat eivät joudu alttiiksi turvallisuutta uhkaaville tekijöille. Suomen lainsäädäntö suojaa opiskelijan fyysistä ja psyykkistä turvallisuutta. Koulutuksen järjestäjän vastuulla on täyttää lainsäädännön sille asettamat vaatimukset, sekä vastata koulumaailman turvallisuudesta ja sen kehittamisestä. (Nuikkinen 2005, 21)

Tavoitteeksi voi asettaa sellaisen työympäristön, jossa jokainen voi toimia vapaasti tuntematta pelkoa henkisen tai ruumiillisen koskemattomuutensa loukkaamisesta. Turvallisuuteen sisältyy myös tunne olosuhteista, joissa turvallisuus on taattu, uhat on tunnistettu sekä mahdollisuuksien mukaan poistettu tai minimoitu. Vain tunnistettuihin riskeihin voidaan varautua. (Kreus ym. 2010, 8)

Koulujen pitää pyrkiä ehkäisemään rikoksia näkyvällä turvallisuusvalvonnalla. Jos turvallisuus tekijät ovat selvästi näkyvillä, on sillä havaittu olevan merkitystä rikosten ennaltaehkäisyssä. (Leppänen 2006, 259) Koulujen turvallisuusratkaisut tulee perustua rakennukseen laadittuun riskikartoitukseen ja riskitekijöiden arviointiin. Tärkeimmät asiat, joihin turvallisuussuunnittelussa on kiinnitettävä huomiota on pelastustiet, pelastusteiden merkinnät, esteettömyys poistua rakennuksesta, paloilmoinjärjestelmät, käsisammuttimien saatavuus, sprinklerijärjestelmä ja kuulutusjärjestelmä, jolla pystytään välittämään tieto onnettomuustilanteessa jokaiseen rakennuksen tilaan. (Sisäasiainministeriö 2009, 19)

Kouluampumistapauksien jälkeen koulut ovat saaneet huomattavan määrän laittomia uhkauksia. Kouluihin kohdistetut uhkaukset vaikuttavat koko kouluyhteisöön, vaikka kyseessä olisi pelkästään pila. Suomessakin on nähty, että kaikki uhkaukset

eivät jää pelkästään ajatuksen tasolle. Tänä päivänä ei voida koskaan olla varmoja, siitä milloin jokin uhkaus toteutuu. Tämä puolestaan horjuttaa opiskelijoiden turvallisuuden tunnetta. Kouluilla tulee olla etukäteen suunniteltu toimintamalli poliisin kanssa, miten toimitaan kouluun kohdistuvassa uhkaustilanteessa. Vakavissa onnettomuustilanteissa tulee aina toimia ennalta suunnitellun toimintaohjeen mukaisesti. Tärkeimpänä tavoitteena on aina henkilövahinkojen minimointi. Onnettomuustilanteen toimintaohjeet tulee kirjata pelastussuunnitelmaan. (Sisäasiainministeriö 2009, 21–22)

Koulujen turvallisuutta koskevat asiat koostuvat useista eri lähteistä sekä lakipykälästä, joten koulujen olisi tulevaisuudessa hyvä rakentaa koulun oma turvallisuuskansio. Turvallisuuskansioon tulee kouluun liittyvät turvallisuuteen liittyvät asiakirjat ja suunnitelmat. Turvallisuuskansio tulee rakentaa yhteistyössä turvallisuudesta vastaavien viranomaisten avustuksella. Turvallisuuskansio voidaan jakaa julkiseen ja salassa pidettävään osaan. Tällöin tiloja käyttävät henkilöt voisivat tutustua ohjeistuksiin mitä heidän opiskeluympäristöön liittyy onnettomuus- ja vaaratilanteessa. (Sisäasiainministeriö 2009, 22–23)

Turvallisuuskansioon voidaan koota esimerkiksi turvallisuudesta vastaavien henkilöiden yhteystiedot työaikana, pelastussuunnitelma, koulun järjestyssäännöt, viestintäohjeet kriisitilanteessa, riskikartoituksessa muodostuneet asiakirjat, toimintaohjeet vaaratilanteissa sekä poliisin laatima salassa pidettävä pelastussuunnitelman täydennysosa. Edellä mainittu lista on suuntaa antava esimerkki asioista joita voidaan kansioon sisällyttää. (Sisäasiainministeriö 2009, 23)

4 RISKIANALYYSI

4.1 Riski

Riskillä tarkoitetaan haitallisen tapahtuman todennäköisyyttä, joka voidaan ymmärtää epäsuotuisana tapahtumana. Se voi kohdistua yrityksen toimintaan, ihmisen henkeen, terveyteen tai omaisuuteen. Riskeihin liittyy olennaisesti epävarmuus ja odottamattomuus. Riski ajatellaan negatiivisena tapahtumaketjuna, johon liittyy toiminnan jatkamiselle haitallisia vaikutuksia. (Rissa 1999, 68) Kirjallisuudessa sanalla riski viitataan tappion tai vahingon vaaraan. Eli se viittaa tulevaisuudessa tapahtuvaan epäsuotuisaan tapahtumaan. Riskit koskevat aina vahingosta aiheutuvia jälki-seuraamuksia, eikä itse onnettomuutta. (Leppänen 2006, 29)

Lähes kaikki riskit johtuvat ihmisten omasta toiminnasta eli riskeihin voidaan varautua ja pyrkiä vaikuttamaan. Riskit liittyvät kaikkeen arkipäivän toimintoihin, joilta pyrimme suojautumaan. Pienikin muutos ihmisten käyttäytymisessä voi aiheuttaa häiriön normaalissa toiminnassa, josta seurauksena voi olla toiminnan kannalta epäedullinen tapahtuma. Riskejä voidaan ottaa tietoisesti tai harkiten, jolloin tavoitteena voi olla joko omanedun tavoittelu tai ajan säästäminen. Tavoitteellinen toiminta edellyttää riskien ottamista, mutta tällöin riskit tulee hallita ja toimia määrätietoisesti riskit tiedostaen. (Teknologia tutkimuskeskus 2000–2009)

Voidaan ajatella, että riski on mahdollisuus. Kilpailussa aina toinen voittaa. Riskejä ja niiden toteutumista pelätään käytännössä. Tämän vuoksi riskien epäedulliset seuraukset pyritään siirtämään vakuutusyhtiöille. Kun omaisuus on suojattu vakuutuksilla, riski siirtyy korvausta vasten vakuutusyhtiön vastuulle. (Leppänen 2006, 41)

4.2 Riskienhallinta

Riskienhallinta on kokonaisnäkemys vaaroista ja toimenpiteistä vahinkojen pienentämiseksi ja poistamiseksi. Riskienhallintaan kuuluvat riskin suuruuden arviointi sekä

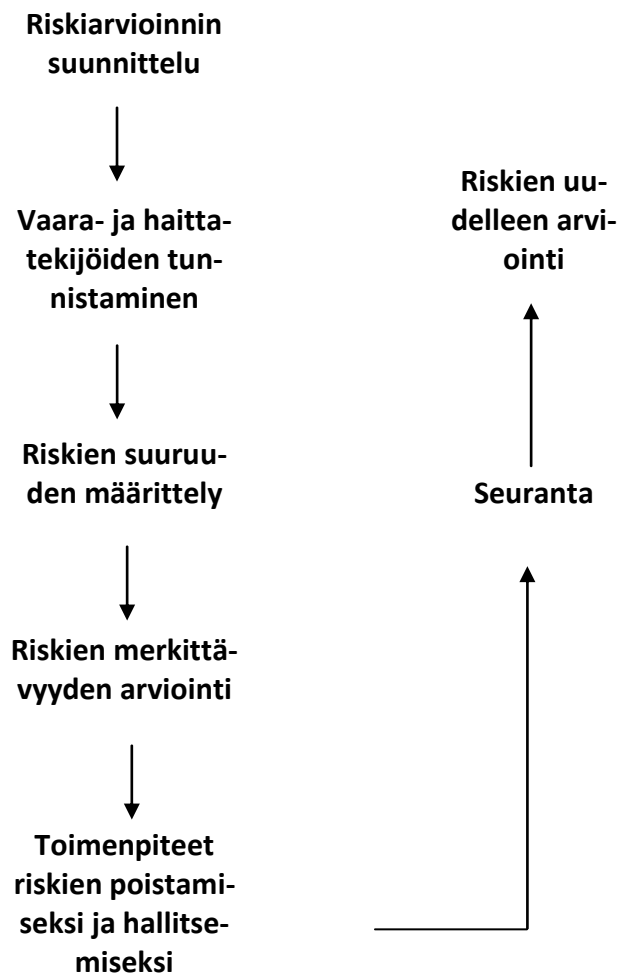
tarkoituksenmukaisten turvallisuustoimien valitseminen ja toteuttaminen. (Parantainen & Soini 2010, 18) Riskienhallinta on järjestelmällistä tutustumista vaaraa aiheuttaviin tekijöihin. Riskienhallinta on monien toimijoiden yhteinen prosessi, joiden avulla riskejä pyritään ehkäisemään. (Aapio, Kaarnalehto, Kammonen, Laitinen, Mikkonen, Pisto & Tikkanen 2011, 22)

Inhimilliseen toimintaan liittyy aina riskejä, jotka pyritään tiedostamaan ja hallitsemaan. Yritystoiminnassa riskienhallinta ymmärretään toiminnan suojaamisena, tunnistamisena, toimenpiteinä riskien minimoimiseksi sekä toteutumisen arviointina. (Immonen, Kallio, Koskinen & Rajamäki 2010, 12,17) Yrityksen on syytä tarkastella riskien aiheuttamaa haittaa toiminnalleen kokonaisvaltaisesti, sillä riskienhallinta edellyttää johdon sitoutumista ja henkilöstön perehdyttämistä riskienhallinnan toteutukseen. Riskienhallinnan lähtökohtana on vaaraa aiheuttavien työskentelytapojen välttäminen ja toiminnan vakuuttaminen onnettomuuksien varalle. (Kuusela & Ollikainen 1998, 137)

Riskienhallinta on ennaltaehkäisevää työtä työyhteisön sisällä. Ennaltaehkäisevä työote ilmenee yrityksen turvallisuusasioissa ja työntekijöiden terveydenhuollon järjestelyissä. Terveydenhuoltosektorilla ennaltaehkäisevän työtteen merkitys on korostunut viime vuosina. (Leppänen 2006, 120) Riskienhallinnan taustalla on työturvallisuuslaki (L 23.8.2002/738), jonka toteuttaminen on työnantajan vastuulla. Riskiarviointi on yksikön turvallisuusjohtamisen perustyökalu. (Parantainen & Soini 2010, 19).

4.3 Riskikartoitus ja seuranta

Riskienkartoittaminen etenee tietyn prosessimallin kautta. (KUVIO 1)

KUVIO 1 Riskiarvioinnin vaiheet (Parantainen & Soini 2010, 16)

Riskiarvioinnin toteutus aloitetaan riskiarvioinnin valmistelusta, jolla luodaan lähtökohdat onnistuneeseen riskiarvioon. Riskiarviota toteuttavan henkilöstön on perehdytettävä kaikki toimipaikassa työskentelevät henkilöt riskiarvioinnin perusteisiin, jotta kaikki pystyvät osallistumaan arvioinnin toteutukseen. Perehdyttämisessä sisällölliset tavoitteet eri henkilöstöryhmillä ovat erilaisia, koska on tarkoituksen mukaista johtavaa henkilöstöä valmentaa prosessin kulkuun. Tuotannolliset työntekijät on syytä valmentaa havaintojen tekemiseen ja sisällön tuottamiseen. (Parantainen & Soini 2010, 18) Tunnistamisessa on syytä käyttää asiantuntija apua, jotta pystyttäisiin irtaantumaan omasta toiminnasta, jolloin pystytään näkemään asiat erilaisesta näkö-

kulmasta. Kun on pitkään toimittu samassa työpisteessä, voi olla vaikea lähteä objektiivisesti huomioimaan vaaraa aiheuttavia tekijöitä. (Aapio ym. 2011, 95)

Vaarat, haitat ja ongelmat täytyy ensin tunnistaa, jotta niitä voidaan kehittää. Niiden aiheuttajat ja kehittämistä vaativat kohteet tulee yksilöidä. Välitöntä vaaraa aiheuttavat tekijät täytyy poistaa välittömästi. Jotta hyväksyttävään lopputulokseen on mahdollista päästä, on riskien tunnistamisella huomattava merkitys. (Parantainen & Soini 2010, 18) Tunnistamisella pyritään todentamaan kohteeseen kohdistuvia vaaratekijöitä. Vaaratekijöitä voi olla onnettomuudet, rikoksen mahdollisuus ja vahingot. Vaaratekijät laskevat turvallisuustasoa ja aiheuttavat uhkatekijöitä suojattaville kohteille. Oppilaitoksessa tunnistamisessa on syytä painottaa henkilöstön turvallisuutta, opetusympäristöä ja piha-alueiden turvallisuutta. (Aapio ym. 2011, 95)

Riskien tunnistaminen on käsittekartan piirtämistä organisaation toiminnallisesta tai tuotannollisesta ympäristöstä. Tavoitteena muodostaa monipuolinen ja kattava kuvaus riskeistä, mutta myös niihin vaikuttavista tekijöistä. Tunnistamiseen tarvitaan koko henkilöstöä ja organisaation johdon aito kiinnostus riskeihin. Tunnistamisen täytyy olla avointa keskustelua riskeistä, eikä riskejä tule piilotella. Edes hyvällä tunnistamisella ei ole mahdollisuutta päästä riskittömään tilanteeseen, vaan pyritään tunnistamaan ja tekemään tarvittavat toimenpiteet riskien pienentämiseksi. (Leppänen 2006, 121)

Riskien tunnistaminen on koko henkilöstön tehtävä, jota on mietittävä kysymysten avulla. Voidaan miettiä, että mitä vaaratilanteita on mahdollista välttää ja mitkä ovat seuraukset onnettomuuden sattuessa. Missä työskentely tilanteessa on suurin riski joutua onnettomuuteen? Miten onnettomuudet vaikuttavat toiminnan jatkumiseen? Tunnistamisen vaiheessa on tärkeä katsoa objektiivisesti kaikkia toimintoja, jotta pystytään riskejä aiheuttaviin toimintoihin vaikuttamaan. Riskeihin vaikuttaminen voi olla niiden poistaminen kokonaan tai niiden vähentäminen. Tunnistamista tehtäessä on tärkeää ymmärtää, että vain tunnistettuihin riskeihin voidaan puuttua ja työturvallisuutta näin parantaa. (Rissa 1999, 74)

Riskiarvioinnin seuranta edellyttää riskien suuruuden ja todennäköisyyden arviointia. Nykyiset riskinhallintatoimet tulee tiedostaa ja tulevista muutoksista tulee tehdä päätökset, jonka jälkeen päästään konkreettisiin toimiin. Toimenpiteistä tulee laatia aikataulu sekä päättää muutokset toteuttava toimija. (Parantainen & Soini 2010, 19)

Riskiarvioinnista on mahdollista saada enemmän irti, kun ei lähdetä vain noudattamaan lain raameja, vaan ymmärretään riskiarvioinnin mahdollisuudet koko henkilöstön kehittämisenä. Hyvässä riskiarvioinnissa työoloja tarkastellaan monipuolisesti ja löydetään yhteisymmärrys kehittämiskohteista ja tarpeista. (Parantainen & Soini 2010, 59)

Riskiarvioinnin toteuttaminen vaatii ehdottomasti työpaikan johtoportaan sitoutumista projektiin ja halua tuottaa hyödyllinen riskiarviointi. Riskiarviointi vaatii avointa keskustelua ja taitoa löytää yrityksen toiminnasta riskejä aiheuttavat tekijät. Korvaamaton apu tilanteeseen löytyy yrityksen henkilöstöstä, jotka päivittäin ovat tekemisissä mahdollista vaaraa aiheuttavien tekijöiden kanssa. Työpaikan vastuuhenkilöiden tulee kannustaa henkilöstöä tutustumaan turvallisuuteen liittyviin näkökulmiin ja tarttumaan aktiivisesti kehittämiskohteisiin. (Immonen ym. 2010, 102)

Seurannassa tulee arvioida muutoksien vaikutusta organisaation turvallisuuteen. Seurannassa katsotaan taaksepäin, jotta voidaan kehittää organisaatiota tulevaisuutta ajatellen. Riskien laajamittainen arviointi tulee ajankohtaiseksi, organisaatiossa on tapahtunut huomattavia muutoksia esim. uudet toimitilat, strategisesti tärkeiden henkilöiden eroaminen tai lain muuttuminen. Tavoitteena on laadullinen kehittäminen. (Parantainen & Soini 2010, 19)

Riskikartoitusta on syytä olla järjestelmällistä ja vuosittain tapahtuvaa arviointia oman työyksikön toiminnasta. On tärkeä havaita puutteet ja mahdolliset ongelmat kohdat, ennen kuin on liian myöhäistä. Koulun ympäristössä ja rakennuksessa tapahtuvat muutokset voivat muuttaa korkeakoulun turvallisuusnäkökulmia. Seurannassa on otettava huomioon rakenteelliset muutokset rakennuksessa, henkilöstöturvalli-

suuteen liittyvät asiat, sekä konkreettisesti ilmenneet väkivalta ja uhkaustilanteet. Täten on hyvä lähteä miettimään mitä muutoksia tulevaisuudessa on tehtävä, jotta turvallisuus voidaan säilyttää. (Kreus ym. 2010, 41)

5 RISKILAJIT

5.1 Riskien luokittelu

Riskien luokittelulla pyritään erottelamaan erilaiset riskilajit toisistaan ja parantamaan käyttäjän ymmärrystä riskien keskinäisistä suhteista. Riskejä luokiteltaessa ollaan riippuvaisia siitä, mistä yrityksestä tai toimitilasta on kyse. Yritys voi kategorisoida riskit, jolloin listaa voidaan käyttää tarkistuslistana. (Immonen ym. 2010, 70) Tässä työssä käytetään Juha E, Miettisen määrittelemään mallia, jossa riskit jaotellaan neljään riskiryhmään henkilö-, tieto-, palo- ja rikosriskit (Miettinen 1999, 144).

5.2 Henkilöriskit

Henkilöriskeillä tarkoitetaan uhkia, jotka kohdistuvat toimipisteessä työskentelevään henkilöstöön. Uhka voi kohdistua yrityksen ulkopuolelta yksittäiseen työntekijään tai vastaavasti yksittäinen työntekijä voi omalla toiminnalla aiheuttaa riskejä yrityksen toiminnalle. On mahdollista, että pienessä työyksikössä erikoisosaamista vaativa työtehtävä on yhden ihmisen varassa. Erikoisosaamista vaativat, tehtävät tulisi pyrkiä, jakamaan tasaisesti tai järjestää ammattitaitoinen työn jatkava. (Teknologia tutkimuskeskus 2000–2009)

Henkilöriskejä ovat turvallisuus- ja terveysriskit, jotka kohdistuessaan yrityksen avainhenkilöihin, voivat aiheuttaa kohtuutonta tuhoa yrityksen toiminnalle. Esimerkkejä henkilöstöön kohdistuvista uhkista on työntekijän kuolema, vakava sairastuminen tai pysyvä työkyvyttömyys. Tämän vuoksi yrityksen on aina mietittävä avainhenkilöille korvaaja, joka tarpeen tullen pystyy ottamaan tehtävät pääosin vastuulleen. Yrityksen henkilöstöön kohdistuvia riskejä on mahdollista pyrkiä hallitsemaan lakisää-

teisillä sairaa-, tapaturma- ja eläkevakuutuksilla. Tällöin yrityksen siirtävät taloudelliset seuraukset vakuutusyhtiöiden vastuulle. Yritykselle jää välillisiä seurauksia, joita ei pystytä korvaamaan rahallisesti. Esimerkiksi tapaturman sattuessa työntekijän tietoon voi jäädä asioita, jotka toiminnan jatkumisen kannalta olisi ehdotonta. (Rissa 1999, 70) Yrityksen kehittäessä riskienhallintaa on tavanomaista, että omaisuusriskejä painotetaan toiminnan suojaamista suunniteltaessa. Henkilöriskit voivat tuntua vieraalta, koska ei osata tunnistaa ja arvostaa henkilöstön työpanoksen merkitystä yrityksen toiminnalle. (Kuusela & Ollikainen 1998, 271)

On ymmärrettävää, että omaisuudelle aiheutuneet vahingot ovat paljon helpommin nähtävissä ja ymmärrettävissä, kuin avainhenkilön menettäminen. Kuitenkin menetykset voivat olla yhtä suuret, kuin omaisuutta menettäessä. Henkilöriskejä voidaan arvioida uuden työntekijän rekrytoinnissa. Uuden henkilön aloittaessa työpaikassa on nykypäivänä hyvin tavallista tarkistaa työntekijän taustatiedot rikosrekisterin osalta. Työsuhteen alussa on tyyppillistä kirjoittaa salassapito- ja vaitiolosopimukset, joilla pyritään varmistamaan arkaluontoisten tietojen säilyminen yrityksen sisällä. Nykypäivänä ihmiset vaihtavat työpaikkaa useammin kuin aikaisemmin, joten on syytä kiinnittää huomiota salassapitosopimuksen voimassaoloon. On mahdollista, että työntekijä lähtee kilpailevaan yritykseen töihin, vieden mukanaan arkaluontoista informaatiota. (Miettinen 1999, 18)

Henkilöstöön liittyvät riskit voivat liittyä työntekijän omaan työpanokseen tai vastavasti huonoon henkilöstöjohtamiseen. Yrityksellä tulisi olla omiin tarpeisiinsa sopiva kehittämisjärjestelmä, jolla pystytään kehittämään henkilöstön työskentelyoloja, palkkausta ja työntekijän henkilökohtaisia taitoja. Järjestelmää kehitettäessä on kuunneltava henkilöstön tarpeita ja haluja. Ulkopuolisia konsulttipalveluja käytettäessä on syytä tarkastella realistista hyötyä palveluista, koska yrityksen parhaita asiantuntijoita ovat siellä työskentelevät ihmiset. (Kuusela & Ollikainen 1998, 272) Kuuselan teoksessa *riskit ja riskienhallinta* (1998, 272), Vesterisen mukaan tärkeimmät henkilöstöjohtamiseen liittyvät riskit ovat väärä henkilövalinta, henkilöstön osaamis-

tason heikkeneminen, huono työilmapiiri, henkilöstön osaamistason laskeminen (Kuusela & Ollikainen 1998, 272).

Henkilöstöturvallisuuteen voidaan lukea kuuluvaksi henkilöstöhallinnon turvallisuus asiat, kuten toimipaikassa työskentelevän henkilöstön turvallisuus, avainhenkilöturvallisuus ja vierailijoidenturvallisuus. Toimivassa riskienhallintasuunnitelmassa on syytä luokitella organisaatiossa työskentelevä henkilöstö ammatin ja työtehtävien perusteella. Jaottelun on ulotuttava kaikkiin organisaation kriittisiin toimintoihin vaikuttaviin henkilöihin. He voivat olla niin yrityksen palkkalistoilla olevia kuin organisaation alihankkijoita. (Leppänen 2006, 64) Tyypillisimpiä henkilöstöturvallisuuteen liitettäviä toimenpiteitä ovat uuden työntekijän taustojen tarkistaminen rikollisuuden osalta, sekä salassapitosopimusten laatiminen työntekijän ja työnantajan välillä (Aapio ym. 2011, 137).

5.3 Palo- ja rikosriskit

Tulipalon sattuessa ensimmäiset minuutit ovat ratkaisevimpia. Hyvällä riskienhallinnalla ja varautumisella onnettomuustilanteisiin pystymme vähentämään onnettomuuksien riskejä. Palotilanteessa henkilöstön suorittamalla omaehtoisilla pelastustoimenpiteillä ja viranomaisyhteistyöllä on ratkaiseva merkitys pelastautumisen kannalta. Suurissa kiinteistöissä on syytä perustaa oma pelastusryhmä, joka palotilanteessa aloittaa ihmisten evakuoimisen rakennuksesta. Pelastusryhmä tulee muodostaa organisaation vartiointi- ja muusta palkatusta henkilöstöstä (esimerkiksi koulussa). Pelastusryhmän tulee kyetä alkusammutukseen ja ihmisten ohjaamiseen ulos rakennuksesta. (Leppänen 2006, 256)

Rikosten aiheuttamat riskit ovat viime vuosina lisääntyneet ja niiden hallinta on muuttunut moniulotteisemmaksi. Aikaisemmin organisaatioiden suurimpana riskinä olivat paloriskit, mutta 2000-luvun alusta lähtien erilaiset tieto- ja viestintäturvallisuuden liittyvät asiat ovat nousseet huomattavissa määrin esiin. Osittain tähän vaikuttaa materiaalin siirtyminen verkkoon ja organisaatioiden kansainvälistyminen.

Organisaatiot ovat hajauttaneet yhä enemmissä määrin toimintojaan eri toimipisteiden välille. Turvallisuudesta vastaavien ihmisten tulee kyetä mukautumaan vallitsevaan tilanteeseen, jotta pystytään ymmärtämään toimitilojen turvallisuus vaatimukset sekä tietoja viestintä teknologian turvallisuusnäkökulmista. (Kerko 2001, 277)

Rikosten torjunnassa ja riskienhallinnassa painotetaan teknisiä menetelmiä usein ennaltaehkäisyn kustannuksella. Strategiset menetelmät ja konkreettiset murto suojaus ratkaisut ovat helpompi tuoda esiin paperille, kuin organisaatiossa työskentelevien ihmisten tietoisuuteen. Rikoksia pyritään ehkäisemään suojaamalla rakennus erilaisilla teknisillä apuvälineillä ja suojaamaan herkästi haavoittuvat kohteet huolellisesti, jotta rikoksen tekijän kiinnostus murtautua kohteeseen vähenisi, koska hän joutuisi näkemään kohtuutonta vaivaa ja murtautuminen vaatisi huomattavaa perehtyneisyyttä ja valmistelua. Edelleen on syytä painottaa henkilökunnan vastuuta, jotta ennaltaehkäisevätyö toteutuu. (Leppänen 2006, 257)

Jokaisessa toimitilassa on tunnistettava asiantuntijoiden avustuksella ne rakenteelliset tai tiedolliset riskikohdat, jotka voivat aiheuttaa häiriötekijöitä esteettömälle toiminnalle (Leppänen 2006, 259). Rikoriskejä voidaan hallita, kun ymmärretään toimitilaturvallisuuden tavoite ja tarkoitus. Ymmärretään, että tilat tulee suojata rakenteellisesti ja huolehditaan riittävästä turvallisuusvalvonnasta. Rakenteellinen tilasuojaus tarkoittaa esimerkiksi rakennuksen ulkopintoja, ovia, ikkunoita ja lukituksia. Turvallisuusvalvonta käsittää teknisen videovalvonnan, kulunvalvonnan ja automaattiset hälytysilmoittimet. (Aapio ym. 2011, 161)

5.4 Tietoriskit

Tietoriskit ovat tietoturvallisuuteen liittyvää riskienhallintaa. Tietoturvallisuus on organisaation tietojen suojaamista. Suojaamisen tarkoitus on estää tietojen joutumista väärille henkilöille. Organisaation tietoa ja siihen liittyvää materiaalia voi olla digitaalisina, paperina, videona sekä kuvana. Esteettömän toiminnan mahdollistamiseksi on

tärkeää, että pystytään määrittelemään käyttöoikeudet jokaiselle käyttäjä ryhmälle. Täten pystytään osittain ehkäisemään tiedon joutumista ulkopuolisille. (Aapio ym. 2011, 117) Organisaation ylin johto vastaa tietoturvallisuudesta ja riskienhallinnasta. Joten on suotavaa, että heillä on yleisellä tasolla tieto riskeistä vaikka tietoriskeistä ja niiden hallinnasta vastaa erityisasiantuntijat. Vastuuhenkilöiden on tiedettävä ja ymmärrettävä tiedonhallinnan merkitys organisaation toimintaan. (Kerko 2001, 226)

Tiedon luottamuksellisuus on tärkeä huomioida, jotta tieto pysyy sitä tarvitsevien henkilöiden hallinnassa ja se on heille saatavilla päivittäisen työskentelyn mahdollistamiseksi (Aapio ym. 2011, 117). Esimerkiksi kouluissa tietojärjestelmiin on tallennettu opiskelijoiden tietoja, sekä opettamiseen liittyvää materiaalia, joka on salassa pidettävää aineistoa. Tietoriskien hallinnassa on otettava huomioon, että ulkopuolisilla ei ole pääsyä tietoihin. Tietoturva asiantuntijoiden tehtävänä on ylimmän johdon ohjeistuksella toteuttaa ja ohjeistaa henkilökuntaa aineiston käsittelyssä. (Leppänen 2006, 261)

6 TUTKIMUKSEN TARKOITUS, TAVOITE JA TUTKIMUSONGELMAT

Tutkimuksen tarkoitus oli kartoittaa Jyväskylän ammattikorkeakoulun hyvinvointiyksikön suomenkielisten koulutusohjelmien opiskelijoiden kokemuksia koulurakennuksen turvallisuudesta, turvallisuuskoulutuksesta sekä opiskelijoiden valmiutta toimia uhkatilanteissa.

Tutkimuksen tavoitteena oli saada luotettavaa tietoa, jota voidaan hyödyntää turvallisuuskoulutusta ja pelastussuunnitelmaa kehitettäessä.

Tutkimusongelmia muodostui kolme:

1. Kuinka opiskelijat suhtautuvat hyvinvointiyksikön henkilöstö- ja toimitilaturvallisuuden vaikuttaviin tekijöihin?

2. Kuinka opiskelijat suhtautuvat koulun turvallisuuskoulutukseen?
3. Miten opiskelijat kokevat omat valmiutensa palo- ja pelastusturvallisuuteen liittyvissä asioissa?

7 TUTKIMUSMENETELMÄ JA KOHDEJOUKKO

7.1 Tutkimusmenetelmä

Tutkimus toteutettiin kvantitatiivista eli määrällistä menetelmää käyttäen. Kvantitatiivista tutkimusmenetelmää käyttäen saatiin numeerinen kuva vastauksien jakautumisesta kohdejoukon sisällä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara, 2009, 140) Tutkimusmenetelmänä kvantitatiivinen tutkimus mahdollisti suuren kohdejoukon vastausten analysoinnin prosentuaalisessa muodossa. Tutkimuksen aineisto kerättiin kyselyllä, joka toimi survey-tutkimuksen keskeisenä menetelmänä. (Hirsjärvi ym. 2009, 193) Tutkimuksen mittari ja sen kysymykset olivat itse suunniteltuja, ja niiden avulla haettiin vastauksia tutkimusongelmiin.

Tutkimuksen tieto kerättiin standardoidussa muodossa (Hirsjärvi ym. 2009, 134). Mittarin kysymykset olivat stukturoituja, jolloin kaikki vastaajat vastasivat samoihin kysymyksiin ja kaikille tarjottiin samat vastausvaihtoehdot. Mittarin kysymyksiin laadittiin vastausvaihtoehto ”en osaa sanoa”. Tällä poissuljettiin niiden kohdejoukon jäsenten vastaukset, joilla ei ollut kantaa kysymykseen. (Hirsjärvi ym. 2009, 203)

7.2 Kohdejoukko

Tutkimuksen kohdejoukko on Jyväskylän ammattikorkeakoulun hyvinvointiyksikön kaikki suomenkielisiin koulutusohjelmiin kuuluvat opiskelijat. Kohdejoukko pitää sisällään sekä aikuisopiskelijat, nuorten koulutusohjelmiin osallistuvat opiskelijat sekä ylemmän ammattikorkeakoulun opiskelijat. Lukumäärällisesti heitä on 1260 (Jyväskylän ammattikorkeakoulu 2012). Hyvinvointiyksikön opiskelijat jakautuvat muun mu-

assa hoitotyön-, fysioterapian-, kuntoutuksenohjaajien-, toimintaterapian- sekä sosiaalialan koulutusohjelmiin (Jyväskylän ammattikorkeakoulu n.d). Tutkimuksen tuloksia käsitellään koko opiskelijakunnassa, eikä tulosten jakautumista eri koulutusohjelmien välille eritellä.

7.3 Aineistonkeruu ja analysointi

Tutkimuksen aineisto kerättiin Digium-kyselyn avulla. Linkki tutkimukseen oli Optima-verkkoymppäristön ilmoitustaululla ja se oli nähtävissä kohdejoukkoon kuuluvilla henkilöillä. Linkki tutkimukseen oli avoinna 10 vuorokauden ajan 1-10.2.2012 välisenä aikana. Ohjelma mahdollisti nopean tulosten käsittelyn, ja tieto saatiin nopeasti käsiteltävään muotoon. Kysely oli myös käyttäjälle helppo ja nopea menetelmä, sillä tutkimus täytettiin verkossa. Kohdejoukon jäsenten oli siis mahdollista täyttää kysely esimerkiksi omalta kotikoneeltaan. (Quest back Oy n.d)

Tutkimuksen mittarina toimiva kysely esitettiin pienellä opiskelijajoukolla ennen tutkimuksen esittämistä koko kohdejoukolle. Tutkimuskysymykset testattiin kuudella henkilöllä, joista kolme oli miehiä ja kolme naisia. Kyselyn täyttämisen jälkeen henkilöillä oli mahdollisuus antaa palautetta ongelmakohtista. Esitestauksella pyrittiin saamaan ilmi mahdolliset mittarin kysymyksiin liittyvät haittatekijät. Tässä vaiheessa oli vielä mahdollisuus muokata kysymyksiä ennen lopullista tutkimusta. (Hirsjärvi ym. 2009, 204) Esitestauksen jälkeen mittariin tehtiin kieliopillisia korjauksia.

Linkki tutkimukseen oli avoinna 10 vuorokauden ajan kaikkiaan 1260:llä(N) hyvinvointiyksikön opiskelijalla. Tuona aikana vastauksia saatiin kaikkiaan 92(n), jolloin vastausprosentiksi muodostui 7,3%. Analyysivaiheessa tutkimustulokset asetettiin prosentuaaliseen muotoon. Mittaria suunniteltaessa luotiin taulukot, joihin tutkimustulokset asetettiin. Näin nopeutettiin tulosten käsittelyä ja havainnollistamista (Vilka 2005, 89–90). Tutkimustuloksia tarkasteltaessa käytiin myös läpi yksittäiset vastaukset, näissä ei kuitenkaan ollut sellaisia tuloksia, jotka olisi täytynyt poistaa tutkimusaineistosta. Mittarin kysymyksiin oli pakko vastata, eli kaikki 92 vastaan-

neista olivat täyttäneet kaikki mittarin kysymykset. Aineistoa tarkasteltaessa huomiointiin nämä kaksi tuloksia vääristävää tekijää. (Hirsjärvi ym. 2009, 221) Kaikki tutkimustulokset ovat nähtävänä taulukkomuodossa liitteessä 2.

8 TULOKSET

Mittarin ensimmäiset kysymykset kartoittivat vastaajien taustatietoja. Vastaajista suurin osa, 83 %, oli naisia. Vastanneista 60 % oli 18-23-vuotiaita. Loput vastaukset jakautuivat muiden ikäryhmien kohdalle. Tutkimustuloksia ei tarkasteltu iän tai sukupuolen perusteella, vaan niitä tarkasteltiin koko vastaajajoukkoa koskien. Myöskään tutkittavien jakautumista eri koulutusryhmien välille ei nähty tarpeelliseksi.

	1. vuosi	2. vuosi	3. vuosi	4. vuosi	yli 4 vuotta
%	45	29	20	5	1

TAULUKKO 1. Vastaajien opiskeluvaihe (n=92)

Tutkimukseen vastanneista suurin osa tiesi, miten hätäpoistumisreitit on rakennuksiin merkitty. Tuloksissa 41 % oli täysin ja 29 % osittain samaa mieltä kysyttäessä hätäpoistumisreiteistä. Hieman yli puolet vastanneista tiesi, miten alkusammutusvälineet on merkitty rakennuksiin. Tämän väittämän vastauksien jakauma oli 22 % täysin ja 32 % osittain samaa mieltä.

Toimitilaturvallisuuteen liittyvissä asioissa vastanneet kokivat hätäpoistumisharjoitukset hyödyllisinä. Yksikään vastanneista ei ollut täysin erimieltä väittämän kanssa. 53 % vastaajista oli täysin samaa mieltä väittämän kanssa ja osittain samaa mieltä oli 39 % vastanneista. Hätäpoistumisharjoitukset olivat siis lähes kaikkien mielestä hyödyllisiä. Hyvinvointiyksikkö koettiin opiskelijoiden mielestä turvalliseksi opiskeluympäristöksi. (Taulukko 2) Vastauksista 25 % sijoittuu negatiiviselle puolelle.

	täysin eri- mieltä	osittain erimieltä	en osaa sanoa	osittain samaa miel- tä	täysin sa- maa mieltä
%	5	20	15	41	19

TAULUKKO 2. Hyvinvointiyksikkö on turvallinen opiskeluympäristö (n=92)

Kyselyn mukaan hyvinvointiyksikössä koettiin olevan rakenteellisesti vaarallisia paikkoja. Tutkimuksessa ei eritelty, mitä nämä kohteet voisivat olla, joten jokaisen vastanneen oma subjektiivinen kokemus vaarallisista paikoista määrittyy vastauksissa. Rakenteellisesti vaarallisia kohteita ei kouluturvallisuuden säilymisen vuoksi tämän tutkimuksen yhteydessä lähdetty tutkimaan tarkemmin. Toisaalta hyvinvointiyksikön hätäpoistumisreitit koettiin olevan selkeästi merkitty. Alkusammutusvälineitä puolestaan koettiin olevan heikommin saatavilla.

JAMK:n toimitilojen pelastussuunnitelmat nähtiin olevan vaikeasti saatavilla. Vastanneista 2 % koki pelastussuunnitelmien olevan helposti saatavilla ja 9 % vastanneista mielsi tietävänsä, mistä etsiä suunnitelmia. Suuri osa tutkimukseen osallistuneista, 40 %, ei tiennyt, mistä JAMK:n pelastussuunnitelmat löytyvät.

Kyselyyn vastanneet kokivat väkivallanuhan hyvinvointiyksilössä pieneksi. Yksikään tutkimukseen vastanneista ei mieltänyt väkivallanuhkaa suurena hyvinvointiyksikössä. Opiskelijoista suurin osa ei nähnyt hyvinvointiyksikköä riskialttiina Jokelan ja Kauhajoen koulusurmien kaltaisille tapahtumille.

	täysin eri- mieltä	osittain erimieltä	en osaa sanoa	osittain samaa miel- tä	täysin sa- maa mieltä
%	16	36	11	33	4

TAULUKKO 3. Tieto toiminnasta väkivallanuhka tilanteessa (n=92)

Vaikka väkivaltatilanteiden riskiä pidettiin hyvinvointiyksikössä pienenä. On kuitenkin huomionarvoista, että suuri osa kyselyyn vastanneista ei tiennyt, kuinka väkivaltatilanteessa kuuluisi toimia. Kyselyyn vastanneista vain 4 % oli sitä mieltä, että he tietävät, kuinka väkivaltatilanteessa tulisi toimia (Taulukko 4.). Lisäksi vain prosentti vastanneista koki hyvinvointiyksikön henkilökunnan omaavan riittävät valmiudet kohdata uhkatilanteita. Tosin tähän kysymykseen yli puolella vastanneista ei ollut kantaa.

Tutkimuksella haettiin vastauksia opiskelijoiden suhtautumisesta koulun järjestämään turvallisuuskoulutukseen. Vastaajien keskuudessa kyseinen koulutus nähtiin hyödylliseksi. Vastaajista 38 % oli osittain samaa ja 30 % täysin samaa mieltä väittämän kanssa. Vain 2 % vastaajista ei kokenut koulun antamaa turvallisuuskoulutusta hyödylliseksi. Kuitenkin vain 3 % vastaajista koki koulun turvallisuuskoulutuksen riittäväksi ja vain 1 % koki koulutuksen antavan riittävät valmiudet kohdata koulussa tapahtuvia uhkatilanteita. Suurin osa vastaajista mielsi turvallisuuskoulutuksen riittämättömäksi. Vastanneista 55 % oli täysin tai osittain samaa mieltä väittämän kanssa. Vastaajista 41 % oli osittain samaa mieltä ja 22 % täysin samaa mieltä siitä, että koulun turvallisuuskoulutuksen sisältöjä tulisi syventää. (Taulukko 4.)

	täysin erimieltä	osittain erimieltä	en osaa sanoa	osittain samaa mieltä	täysin samaa mieltä
%	1	4	32	41	22

TAULUKKO 4. Tarve turvallisuuskoulutuksen syventämiselle (n=92)

Palo- ja pelastuskurssien järjestäminen opiskelijoille nähtiin myös hyödylliseksi. Vastanneista 86 % oli täysin tai osittain samaa mieltä väittämän kanssa. Vastaajista suurin osa haluaisi tällaisen kurssin vapaasti valittaviin opintoihin. Vastaajista 47 % mielsi kurssin järjestämisen hyödylliseksi, ja 37 % oli osittain samaa mieltä väittämän kanssa. Hieman yli puolet vastaajista koki tarvitsevansa lisäkoulutusta palo- ja pelastus-

turvallisuuteen liittyvissä asioissa. Vastanneita 55 % oli täysin tai osittain samaa mieltä asian suhteen.

Tutkimuksessa kartoitettiin opiskelijoiden tietoja ja taitoja palo- ja pelastusturvallisuuden liittyvissä asioissa. Vastaajat kokivat osaavansa käyttää alkusammutusvälineitä ja yksikään vastaajista ei ollut sitä mieltä, ettei osaisi käyttää alkusammutusvälineistöä. Vastaajista 32 % koki olevansa varmoja alkusammutusvälineiden käytössä, ja 50 % oli osittain samaa mieltä väittämän suhteen. Tutkimuksen perusteella hieman yli puolet vastaajista koki omaavansa valmiudet kohdata erilaisia uhkatilanteita koulussa. Tutkimukseen vastanneista 8 % oli täysin samaa mieltä väittämän kanssa ja 50 % osittain samaa mieltä. Prosentti vastanneista koki olevansa täysin erimieltä väittämän suhteen. Tämän lisäksi suurin osa koki tietävänsä, miten hyvinvointiyksikössä tulee toimia tulipalon sattuessa. (Taulukko 5.)

	täysin erimieltä	osittain erimieltä	en osaa sanoa	osittain samaa mieltä	täysin samaa mieltä
%	12	15	5	41	27

TAULUKKO 5. Tieto oikeasta toiminnasta tulipalon sattuessa (n=92)

9 JOHTOPÄÄTÖKSET JA JATKOTUTKIMUSAIHEET

Tuloksista pystytään päättelemään, että hyvinvointiyksikön opiskelijat pitävät koulun turvallisuuskoulutusta hyödyllisenä. Opiskelijat myös haluavat lisäkoulutusta palo- ja pelastusturvallisuuteen liittyvissä asioissa. Tuonoson ja Valliston (2010) tekemässä tutkimuksessa Jyväskylän ammattikorkeakoulun IT-Dynamon opiskelijoista hieman yli puolet ei ollut nähnyt turvallisuuskoulutusta hyödylliseksi. Tuolloin vastaajat eivät olleet muistaneet koulutukseen liittyviä asioita tai eivät olleet koulutuksessa paikalla. Osa vastanneista ei ollut tietänyt turvallisuuskoulutusta järjestettävän. (Tuononen & Vallisto 2010, 33) Samassa tutkimuksessa oli myös noussut esiin, että opiskelijat haluaisivat nykyistä enemmän turvallisuuskoulutusta ja sisältöjen syventämistä. Kyseisessä tutkimuksessa oli noussut esiin muun muassa ensiapu- ja alkusammutuskoulutuksen tarve. (Tuononen & Vallisto 2010, 34–36)

Tutkimuksessa myös hyvinvointiyksikön opiskelijat haluaisivat syventää turvallisuuskoulutuksen sisältöjä nykyisestä. Tässä tutkimuksessa ei tarkasteltu mitä osa-alueita koulutuksessa haluttaisiin syventää. Kuitenkin hyvinvointiyksikön opiskelijoiden keskuudessa nähdään tarpeelliseksi tarkempien palo- ja pelastusturvallisuuskoulutuksen järjestäminen. Myös tarvetta lisäkoulutukselle koetaan opiskelijoiden keskuudessa olevan.

Tutkimuksessa havaittiin, että vastaajat kokivat hyvinvointiyksikön pääosin turvalliseksi. Myöskään opiskelijoilla ei ollut suurta pelkoa väkivaltatilanteiden syntymisen tai väkivaltatilanteisiin joutumisen suhteen. Ainoastaan rakenteellisesti vaaralliset paikat erottuivat tuloksissa. Tuonoson ja Valliston (2010) tutkimuksessa rakenteellisesti vaarallisia kohteita oli määritetty tarkemmin. Tuolloin muun muassa jyrkät portaat, liukkaat lattiat ja koulutuksen puute olivat olleet alentamassa turvallisuuden tunnetta. (Tuononen & Vallisto 2010, 30–32) Tutkimuksessa tehdyt huomiot ilmaisevat, että turvallisuus ja vaaralliset paikat ovat jokaisen henkilön subjektiivinen näkemys asiasta. Jokin toinen henkilö ei välttämättä näe samoja tekijöitä turvallisuutta alentavina asioina.

Tässä tutkimuksessa havaittiin opiskelijoiden olevan epävarmoja kuinka väkivaltatilanteessa tulisi toimia. Vaikka opiskelijat tuntevat yksikön turvalliseksi, oli heistä suurin osa sitä mieltä että eivät välttämättä tiedä kuinka uhkatilanteissa tulisi toimia. Tähän verrattuna opiskelijat kuitenkin tietävät kuinka tulipalon sattuessa tulisi toimia. Tämä epävarmuutta aiheuttava tekijä voidaan yhdistää opiskelijoiden haluun saada tarkempaa koulutusta palo- ja pelastusturvallisuuteen liittyen. Tämä tekijä voitaisiin korjata syventämällä koulun turvallisuuskoulutuksen sisältöjä, kuten opiskelijat tutkimuksen mukaan haluaisivat. Samansuuntaisia tuloksia tuli esiin myös Tuonosen ja Valliston (2010) tutkimuksessa.

Tutkimukseen vastanneet hyvinvointiyksikön opiskelijat pitivät omia palo- ja pelastustaitojaan pääosin hyvinä. Useat kokivat osaavansa käyttää alkusammutusvälineitä, tunnistivat hätäpoistumisreitit ja tiesivät miten alkusammutusvälineet on rakennuksiin merkitty. Vaikka opiskelijat yleisesti kokivat taitonsa hyväksi, silti suuri osa kyselyyn vastanneista haluaa lisäkoulutusta liittyen palo- ja pelastusturvallisuuteen. Tuonosen ja Valliston tutkimuksessa peräti 13,41 % tutkimukseen vastanneista koki, ettei osaa ollenkaan käyttää alkusammutusvälineitä (Tuononen & Vallisto 2010, 36). Tähän työhön liittyvässä tutkimuksessa sama prosentti oli nolla.

Jatkotutkimusaiheita muodostui opinnäytetyöprosessin aikana kolme

- 1) Kouluturvallisuus muissa JAMK:in toimipisteissä
- 2) Henkilökunnan kokemukset kouluturvallisuudesta sekä turvallisuuskoulutuksesta
- 3) Turvallisuuskoulutuksen syventämisen tarpeen arviointi opiskelijoiden näkökulmasta

10 LUOTETTAVUUS

Tutkimuksen luotettavuutta pyrittiin lisäämään muun muassa esitestaamalla mittari. Esitestauksella pyrittiin sulkemaan pois ne kysymykset, jotka voitaisiin ymmärtää väärin tai missä oli kieliopillisia virheitä. Mittarina toiminut kysely hyväksyttiin myös opinnäytteen ohjaajilla ja se todettiin esitestauksen jälkeen toimivaksi. Testaamisella arvioitiin kysymysten toimivuutta, selkeyttä ja kykyä mitata niitä asioita, joita halutaan mitata (Vilka 2007, 78). Mittari osoittautui toimivaksi ja kysely on toistettavissa muissakin oppilaitoksissa. Tässä olisi mahdollinen jatkotutkimusaihe esimerkiksi koko korkeakoulu tasolle. Voitaisiin mitata mahdollisia eroja Jyväskylän ammattikorkeakoulun toimipisteiden välillä. Tutkimustuloksia tarkasteltaessa myös yksittäiset vastaukset jakaantuivat vaihtelevasti eri kysymysten välille, voidaan olettaa että kysymykset eivät olleet johdattelevia ja kysely on myös tältä osin luotettava (Hirsjärvi ym. 2009, 202–203).

Tulosten tarkastelu toteutettiin prosentuaalisesti suoraan tutkimustuloksiin peilattuna. Mittarin antamat tulokset on kysymys kerrallaan nähtävänä liitteissä. Validiteettia lisää se että, tutkimukselle on tarkkaan määritelty kohdejoukko, mittari on tarkkaan suunniteltu vastaamaan tutkimusongelmiin sekä mahdollisia muuttujia on harkittu tarkkaan prosessin aikana. (Vilka 2005, 161)

11 POHDINTA

Tutkimusta toteutettaessa suurimmaksi ongelmakohtaksi nousi, miten tutkimuksella tavoitetaan kaikki kohdejoukon jäsenet. Sähköposti kutsu oli tutkimusta suunniteltaessa ensisijaisena vaihtoehtona. Sähköpostilla olisi helposti ja nopeasti tavoitettu suuri määrä henkilöitä. Tämä muodostui kuitenkin työn edetessä mahdottomaksi. Jyväskylän ammattikorkeakoulun puolelta ei ollut mahdollista lähettää saatekirjettä sähköpostitse kohderyhmälle. Kyseessä olisi pitänyt olla poikkeustapaus ja tutkimusta ei tässä tilanteessa hyväksytty poikkeustapaukseksi. Täten myös tämän kaltaisissa

tutkimuksissa normaalisti lähetettävä muistutusviestin lähettäminen muodostui mahdottomaksi (Hirsjärvi ym. 2009, 196). Ainoaksi kaikki kohderyhmän jäsenet tavoittavaksi keinoksi jäi tutkimuksen saatesanojen jättäminen Optima-verkkoympäristöön, jossa se oli nähtävissä kaikille kohdejoukon jäsenille. Saatesanoilla kuvattiin lyhyesti mitä tutkimus käsittää ja mihin sillä pyritään. Saatesanoilla pyrittiin lisäämään vastaajien halua vastata tutkimukseen. Saatesanojen antama informaatio tutkimuksesta on kuitenkin yleensä niin vähäistä, että ne eivät riitä vakuuttamaan vastaaja tutkimuksen tarpeellisuudesta (Vilkkä 2007, 81). Tässä tilanteessa oli tutkittavista itsestään huomasivatko he tutkimuspyynnön ja päättivätkö osallistua tutkimukseen. Tämä voi olla syynä melko alhaiselle vastausprosentille, 7,3. Kaikki kohderyhmään kuuluvat eivät välttämättä huomanneet tutkimuslinkkiä. Tämän tyyppiselle tutkimukselle onkin yleistä alhainen vastausprosentti ja karhuamalla vastausta saavutetaan yleensä n. 30–40 vastausprosentti (Hirsjärvi ym. 2009, 196).

Tutkimusta toteutettaessa tehtiin tietoinen valinta rakenteellisten ongelmakohtien tarkemman tutkimuksen poisjättämisestä. Rakenteellisesti vaarallisista paikoista kysyttiin tutkimuksesta, mutta niitä ei lähdetty erittelemään. Jokainen vastaaja koki asian omalla subjektiivisella tavallaan ja rakenteellisesti vaaralliset kohdat pystyivät olemaan lähes mitä tahansa. Jyväskylän ammattikorkeakoulun IT-Dynamoon tehdysessä tutkimuksessa näitä asioita olivat muun muassa jyrkät rappuset, liukkaat lattiat ja huonosti toimiva hissi (Tuononen & Vallisto 2010, 30–32). Tutkimalla tätä asiaa tarkemmin olisi kouluturvallisuus voinut alentua. Tämä tutkimus on julkinen, joten kuka tahansa voi halutessaan saada työn luettavakseen. Opinnäytetyö julkaistaan verkossa ja on mahdollista, että turvallisuutta alentavia tekijöitä olisi voinut joutua väärin käsiin. (Tietosuojavaltuutetun toimisto 2010, 2-3) Tästä syystä tehtiin tietoinen valinta tutkimuksen rajaamisesta tällä alueella.

Tutkimuksessa nousi esiin selvästi opiskelijoiden halu syvempään ja tarkempaan palo- ja pelastusturvallisuuskoulutukseen. Yhtenä tutkimusongelmana olikin selvittää koulun turvallisuuskoulutuksen laatua ja mahdollisia parannustarpeita. Tutkimuksessa ei käsitelty tarkemmin sitä mihin opiskelijat haluavat turvallisuuskoulutuksessa kiinnitettävän huomiota enemmän ja tässä olisi mahdollinen jatkotutkimuksen aihe,

jolla turvallisuuskoulutuksen sisältöjä pystyttäisiin parantamaan. Tutkimuksen jälkeen on kuitenkin selvää, että opiskelijoiden mielestä sisältöjen syventämiselle olisi suurta tarvetta. Samankaltaisia tuloksia saatiin myös IT-Dynamoon 2010 tehdyssä tutkimuksessa (Tuononen & Vallisto 2010, 33–34).

Tutkimuksen ajankohtaisuutta lisäävät Jokelassa tapahtuneet koulusurmat marraskuussa 2007 sekä Kauhajoella tapahtuneet koulusurmat syyskuussa 2008. Näiden tapahtumien jälkeen kouluturvallisuuteen on alettu kiinnittämään enemmän huomiota ja toimenpiteitä niiden ehkäisemiseksi on tehty. Kuitenkin tammikuussa 2012 sattui Alahärmässä koulupuukotus kesken oppitunnin. Palo- ja pelastusturvallisuuden liittyvistä tapahtumista suurimpana voidaan mainita syyskuussa 2011 tapahtunut Turun yliopistollisen keskussairaalan tulipalo. Vaikka opinnäytetyö ei suoraan ole hoitotyöhön liittyvä, niin edellä mainitut tapahtumat koskettavat myös hoitotyötä tekeviä. Turussa sairaalan henkilökunnan evakuointi oli esimerkillisesti suoritettu, joten palo- ja pelastusturvallisuus liittyvät taidot on syytä pitää mielessä.

LÄHTEET

Aapio, L., Kaarnalehto, A., Kammonen, L., Laitinen, J., Mikkonen, J., Pisto, M. & Tikkanen, S. 2011. Ammattina turvallisuus. Helsinki: WSOYpro Oy

A787/2003. Valtioneuvostonasetus pelastustoimesta. Säädös valtion säädöstietopankki Finlexin sivustolla. Viitattu 29.2.2012. <http://www.finlex.fi/fi/Lainsaadanto>, säädökset alkuperäisinä, 2003, 787/2003

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. Hämeenlinna: Kariston kirjapaino Oy

Immonen, I., Kallio, J., Koskinen, J. & Rajamäki, M. 2010. Johda riskejä. Kustannus-osakeyhtiö Tammi

Jyväskylän ammattikorkeakoulu. n.d. Koulutusohjelmat. Viitattu 1.1.2012. www.jamk.fi, Koulutus, AMK-tutkinnot, nuorten koulutus, Sosiaali- ja terveystieteet.

Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 2012. Opiskelijämäärätilasto 20.1.2012.

Karjalainen, S. 2011. Oppilaitosten turvallisuuden kehittymishaasteet. Opetus- ja kulttuuriministeriö. Viitattu 11.1.2012. <http://optuke2010.wordpress.com/optukenesittely>, linkit, oppilaitosten turvallisuuden kehittymishaasteet

Kerko, P. 2001. Turvallisuusjohtaminen. Porvoo: WS Bookwell Oy.

Kreus, J., Pelkonen, N., Ranta, T., Turunen, T., Viitanen, J. & Vuoripuro J. 2010. Korkeakoulun turvallisuuskäsikirja – vakavien henkilöriskien hallinta. Laurea-ammattikorkeakoulun julkaisusarja C 14. Helsinki: Edita Prima Oy

Kuusela, H. & Ollikainen, R. 1998. Riskit ja riskienhallinta. Vammala: Vammalan Kirjapaino Oy. S.

Laine, V., Nevala, N. & Perkiö-Mäkelä, M. 2006. Hyvä koulu. Vammala: Vammalan kirjapaino Oy.

Leppänen, J. 2006. Yritysturvallisuus käytännössä: Turvallisuusjohtamisen portfolio. Helsinki: Talentum Oy.

L 13.6.2003/468. Pelastuslaki. Säädös valtion säädöstietopankki Finlexin sivustolla. Viitattu 25.4.2011. <http://www.finlex.fi/fi/>, Lainsäädäntö, Ajantasainen lainsäädäntö.

L 23.8.2002/738. Työturvallisuuslaki. Säädös valtion säädöstietopankki Finlexin sivustolla. Viitattu 28.3.2011. <http://www.finlex.fi/fi/>, Lainsäädäntö, Ajantasainen lainsäädäntö.

Miettinen, J. 1999. Tietoturvallisuuden johtaminen. Helsinki: Kauppakaari OYJ

Nuikkinen, K. 2005. Terveellinen ja turvallinen koulurakennus. Saarijärvi: Saarijärven Offset Oy. Opetushallitus.

Opetusministeriön työryhmien muistioita. 2000. Turvatyöryhmän muistio. Opetushallitus. Viitattu 27.9.2011. <http://www.minedu.fi>, julkaisut, turvatyöryhmän muistio

Oikeusministeriö. 2009. Jokelan koulusurmat 7.11.2007. Tutkintalautakunnan raportti. Viitattu 11.12.2011. <http://www.om.fi/etusivu>, julkaisut, julkaisujenarkisto, oikeusministeriönjulkaisujen arkisto, jokelan koulusurmat, tutkijalautakunnan raportti

Parantainen, A. & Soini, S. 2010. Riskinarvioinnilla turvallisuutta terveydenhoitoalalle. Helsinki: Työterveyslaitos.

QuestBack Oy. n.d. Digium Enterprise. Viitattu 1.1.2012.

<http://www.questback.fi/etusivu>, Tuotteet, Digium Enterprise, Miksi valita Digium Enterprise? 10 hyvää syytä.

Rissa, K. 1999. Riskit hallintaan. Työturvallisuuskeskus. Jyväskylä: Gummeruksen kirjapaino Oy

Sisäasiainministeriö. 2009. Oppilaitosten turvallisuus. Helsinki.

Suomen pelastusalan keskusjärjestö. 2009. Paloturvallisuuslaitteet ja järjestelyt – opas kunnossapitoon ja huoltoon. Helsinki: SPEK

Teknologia tutkimuskeskus. 2000–2009. Pk-yrityksen riskienhallinta. Viitattu 23.5.2011. <http://www.pk-rh.fi>, startti-riskienhallintaan, mitä ovat riskit

Tietosuojavaltuutetun toimisto. 2010. Opinnäytetyöt ja tietosuojat. Viitattu 27.2.2012. <http://www.tietosuojat.fi/>, Oppaat, Opinnäytetyöt ja tietosuojat.

Tuononen, J. & Vallisto, H. 2010. Turvallisuus opiskelijoiden näkökulmasta. Opinnäytetyö. Jyväskylän ammattikorkeakoulu, matkailu-, ravitsemus- ja talousala, palvelutuotannon ja -johtamisen koulutusohjelma. Viitattu 11.2.2012. publications.theseus.fi, Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Palvelutuottamisen ja -johtamisen koulutusohjelma, Turvallisuus opiskelijoiden näkökulmasta.

Vilka, H. 2005. Tutki ja kehitä. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy

Vilka, H. 2007. Tutki ja mittaa. Jyväskylä: Gummeruksen kirjapaino Oy

LIITTEET

Liite 1. Esitestaustlomake

Ympyröi eniten sinua koskeva vaihtoehto

Kyselyn taustatiedot

1. Ikä 18-23 24-28 29-34 35-40 yli 40
2. Sukupuoli M N
3. Monesko lukuvuosi sinulla on menossa opinnoissasi? 1. 2. 3. 4. 5.

Opiskelijoiden tiedot ja taidot turvallisuuteen liittyvissä asioissa

1. Osaan käyttää alkusammutusvälineitä
 - 1.täysin erimieltä 2.osittain erimieltä 3. en osaa sanoa 4. osittain samaa mieltä
 - 5.täysin samaa mieltä

2. Omaan valmiudet kohdata erilaisia uhkatilanteita koulussa.
 - 1.täysin erimieltä 2.osittain erimieltä 3. en osaa sanoa 4. osittain samaa mieltä
 - 5.täysin samaa mieltä

3. Tiedän miten hyvinvointiyksikössä tulee toimia tulipalon sattuessa.
 - 1.täysin erimieltä 2.osittain erimieltä 3. en osaa sanoa 4. osittain samaa mieltä
 - 5.täysin samaa mieltä

4. Tarvitsen lisäkoulutusta palo- ja pelastusturvallisuuteen liittyvissä asioissa.
 - 1.täysin erimieltä 2.osittain erimieltä 3. en osaa sanoa 4. osittain samaa mieltä
 - 5.täysin samaa mieltä

5. Palo- ja pelastuskurssien järjestäminen opiskelijoille on tarpeellista.
 - 1.täysin erimieltä 2.osittain erimieltä 3. en osaa sanoa 4. osittain samaa mieltä
 - 5.täysin samaa mieltä

6. Mielestäni palo- ja pelastuskurssi järjestäminen olisi hyvä vaihtoehto esim. vapaasti valittaviin opintoihin.

- 1.täysin erimieltä 2.osittain erimieltä 3. en osaa sanoa 4. osittain samaa mieltä
5.täysin samaa mieltä

7. Minulla on mahdollisuus vaikuttaa kouluturvallisuuteen liittyviin asioihin.

- 1.täysin erimieltä 2.osittain erimieltä 3. en osaa sanoa 4. osittain samaa mieltä
5.täysin samaa mieltä

Turvallisuuskoulutus ja sisältö

1. Koulun järjestämä palo- ja pelastusturvallisuus koulutus on riittävä.

- 1.täysin erimieltä 2.osittain erimieltä 3. en osaa sanoa 4. osittain samaa mieltä
5.täysin samaa mieltä

2. Yllä mainittu koulutus pidetään yleensä ensimmäisen kouluviikon aikana. Tämä on sopiva ajankohta koulutukselle.

- 1.täysin erimieltä 2.osittain erimieltä 3. en osaa sanoa 4. osittain samaa mieltä
5.täysin samaa mieltä

3. Koulun järjestämä koulutus antaa hyvät valmiudet kohdata uhkatilanteita kouluympäristössä.

- 1.täysin erimieltä 2.osittain erimieltä 3. en osaa sanoa 4. osittain samaa mieltä
5.täysin samaa mieltä

4. Koulun palo- ja pelastusturvallisuuskoulutus on hyödyllinen.

- 1.täysin erimieltä 2.osittain erimieltä 3. en osaa sanoa 4. osittain samaa mieltä
5.täysin samaa mieltä

5. Turvallisuuskoulutuksen sisältöjä olisi hyödyllistä syventää.

- 1.täysin erimieltä 2.osittain erimieltä 3. en osaa sanoa 4. osittain samaa mieltä
5.täysin samaa mieltä

6. Opiskeluturvallisuuteen liittyviin asioihin kiinnitetään hyvinvointi yksikössä riittävästi huomiota.

- 1.täysin erimieltä 2.osittain erimieltä 3. en osaa sanoa 4. osittain samaa mieltä
5.täysin samaa mieltä

Toimitilaturvallisuus

1. Hätäpoistumisharjoitukset ovat hyödyllisiä.

- 1.täysin erimieltä 2.osittain erimieltä 3. en osaa sanoa 4. osittain samaa mieltä
5.täysin samaa mieltä

2. Hyvinvointiyksikkö on turvallinen opiskeluympäristö.

- 1.täysin erimieltä 2.osittain erimieltä 3. en osaa sanoa 4. osittain samaa mieltä
5.täysin samaa mieltä

3. Tiedän miten poistumistiet on rakennukseen merkitty.

- 1.täysin erimieltä 2.osittain erimieltä 3. en osaa sanoa 4. osittain samaa mieltä
5.täysin samaa mieltä

4. Hyvinvointiyksikön hätäpoistumistiet on merkitty selkeästi.

- 1.täysin erimieltä 2.osittain erimieltä 3. en osaa sanoa 4. osittain samaa mieltä
5.täysin samaa mieltä

5. Tiedän miten alkusammutusvälineet on rakennuksiin merkitty.

- 1.täysin erimieltä 2.osittain erimieltä 3. en osaa sanoa 4. osittain samaa mieltä
5.täysin samaa mieltä

6. Hyvinvointiyksikössä alkusammutusvälineitä on helposti saatavilla.

- 1.täysin erimieltä 2.osittain erimieltä 3. en osaa sanoa 4. osittain samaa mieltä
5.täysin samaa mieltä

7. Hyvinvointiyksikössä on rakenteellisesti vaarallisia paikkoja.

- 1.täysin erimieltä 2.osittain erimieltä 3. en osaa sanoa 4. osittain samaa mieltä
5.täysin samaa mieltä

8. JAMK:n toimipisteiden pelastussuunnitelmat on helposti saatavilla.

- 1.täysin erimieltä 2.osittain erimieltä 3. en osaa sanoa 4. osittain samaa mieltä
5.täysin samaa mieltä

9. Tiedän mistä etsiä JAMK:n pelastussuunnitelmia.

- 1.täysin erimieltä 2.osittain erimieltä 3. en osaa sanoa 4. osittain samaa mieltä
5.täysin samaa mieltä

Henkilöstöturvallisuus

1. Hyvinvointiyksikössä on suuri riski joutua väkivallan kohteeksi.

- 1.täysin erimieltä 2.osittain erimieltä 3. en osaa sanoa 4. osittain samaa mieltä
5.täysin samaa mieltä

2. Hyvinvointiyksikkö on riskialtis Kauhajoen/ Jokelan koulusurmien kaltaisille tapahtumille.

- 1.täysin erimieltä 2.osittain erimieltä 3. en osaa sanoa 4. osittain samaa mieltä
5.täysin samaa mieltä

3. Tiedän miten minun kuuluu toimia kouluympäristössä tapahtuvassa väkivaltilanteessa.

- 1.täysin erimieltä 2.osittain erimieltä 3. en osaa sanoa 4. osittain samaa mieltä
5.täysin samaa mieltä

4. Hyvinvointiyksikön henkilökunnalla on riittävät valmiudet kohdata uhkatilanteita koulussa.

- 1.täysin erimieltä 2.osittain erimieltä 3. en osaa sanoa 4. osittain samaa mieltä
5.täysin samaa mieltä

5. Opiskelijoiden henkinen hyvinvointi on otettu huomioon hyvinvointiyksikössä.

- 1.täysin erimieltä 2.osittain erimieltä 3. en osaa sanoa 4. osittain samaa mieltä
5.täysin samaa mieltä

Tämä kysely oli mielestäni hyödyllinen.

- 1.täysin erimieltä 2.osittain erimieltä 3. en osaa sanoa 4. osittain samaa mieltä
5.täysin samaa mieltä

Liite 2. Tutkimustulokset

TAUSTATIEDOT

	18-23	24-28	29-34	35-40	yli 40
%	60	26	8	4	2

Ikä

	Mies	Nainen
%	17	83

Sukupuoli

	1.	2.	3.	4.	yli 4
%	45	29	20	5	1

Monesko lukuvuosi sinulla on menossa opinnoissasi?

OPISKELIJOIDEN TIEDOT JA TAIDOT

	täysin eri- mieltä	osittain erimieltä	en osaa sanoa	osittain samaa miel- tä	täysin sa- maa mieltä
%	0	11	7	50	32

Osaan käyttää alkusammutusvälineitä

	täysin eri- mieltä	osittain erimieltä	en osaa sanoa	osittain samaa miel- tä	täysin sa- maa mieltä
%	1	19	22	50	8

Omaan valmiudet kohdata erilaisia uhkatilanteita koulussa.

	täysin eri- mieltä	osittain erimieltä	en osaa sanoa	osittain samaa miel- tä	täysin sa- maa mieltä
%	11	15	6	41	27

Tiedän miten hyvinvointiyksikössä tulee toimia tulipalon sattuessa.

	täysin eri- mieltä	osittain erimieltä	en osaa sanoa	osittain samaa miel- tä	täysin sa- maa mieltä
%	10	24	11	42	13

Tarvitsen lisäkoulutusta palo- ja pelastusturvallisuuteen liittyvissä asioissa.

	täysin eri- mieltä	osittain erimieltä	en osaa sanoa	osittain samaa miel- tä	täysin sa- maa mieltä
%	1	4	9	51	35

Palo- ja pelastuskurssien järjestäminen opiskelijoille on tarpeellista.

	täysin eri- mieltä	osittain erimieltä	en osaa sanoa	osittain samaa miel- tä	täysin sa- maa mieltä
%	1	5	10	37	47

Mielestäni palo- ja pelastuskurssin järjestäminen olisi hyvä vaihtoehto esim. vapaasti valittaviin opintoihin.

	täysin eri- mieltä	osittain erimieltä	en osaa sanoa	osittain samaa miel- tä	täysin sa- maa mieltä
%	10	36	38	14	2

Minulla on mahdollisuus vaikuttaa kouluturvallisuuteen liittyviin asioihin.

TURVALLISUUSKOULUTUS

	täysin eri- mieltä	osittain erimieltä	en osaa sanoa	osittain samaa miel- tä	täysin sa- maa mieltä
%	22	33	19	23	3

Koulun järjestämä palo- ja pelastusturvallisuus koulutus on riittävä.

	täysin eri- mieltä	osittain erimieltä	en osaa sanoa	osittain samaa miel- tä	täysin sa- maa mieltä
%	11	29	14	34	12

Yllä mainittu koulutus pidetään yleensä ensimmäisen kouluviikon aikana. Tämä on sopiva ajankohta koulutukselle.

	täysin eri- mieltä	osittain erimieltä	en osaa sanoa	osittain samaa miel- tä	täysin sa- maa mieltä
%	15	29	37	18	1

**Koulun järjestämä koulutus antaa hyvät valmiudet kohdata uhkatilanteita koulu-
ympäristössä.**

	täysin eri- mieltä	osittain erimieltä	en osaa sanoa	osittain samaa miel- tä	täysin sa- maa mieltä
%	2	7	23	38	30

Koulun palo- ja pelastusturvallisuuskoulutus on hyödyllinen.

	täysin eri- mieltä	osittain erimieltä	en osaa sanoa	osittain samaa miel- tä	täysin sa- maa mieltä
%	1	4	32	41	22

Turvallisuuskoulutuksen sisältöjä olisi hyödyllistä syventää.

	täysin eri- mieltä	osittain erimieltä	en osaa sanoa	osittain samaa miel- tä	täysin sa- maa mieltä
%	11	29	33	23	4

Opiskeluturvallisuuteen liittyviin asioihin kiinnitetään hyvinvointiyksikössä riittävästi huomiota.

TOIMITILATURVALLISUUS

	täysin eri- mieltä	osittain erimieltä	en osaa sanoa	osittain samaa miel- tä	täysin sa- maa mieltä
%	0	7	1	39	53

Hätäpoistumisharjoitukset ovat hyödyllisiä.

	täysin eri- mieltä	osittain erimieltä	en osaa sanoa	osittain samaa miel- tä	täysin sa- maa mieltä
%	5	20	16	41	18

Hyvinvointiyksikkö on turvallinen opiskeluympäristö.

	täysin eri- mieltä	osittain erimieltä	en osaa sanoa	osittain samaa miel- tä	täysin sa- maa mieltä
%	8	18	4	29	41

Tiedän miten poistumistiet on rakennukseen merkitty.

	täysin eri- mieltä	osittain erimieltä	en osaa sanoa	osittain samaa miel- tä	täysin sa- maa mieltä
%	3	15	17	45	20

Hyvinvointiyksikön hätäpoistumistiet on merkitty selkeästi.

	täysin eri- mieltä	osittain erimieltä	en osaa sanoa	osittain samaa miel- tä	täysin sa- maa mieltä
%	8	26	12	32	22

Tiedän miten alkusammutusvälineet on rakennuksiin merkitty.

	täysin eri- mieltä	osittain erimieltä	en osaa sanoa	osittain samaa miel- tä	täysin sa- maa mieltä
%	4	27	50	17	2

Hyvinvointiyksikössä alkusammutusvälineitä on helposti saatavilla.

	täysin eri- mieltä	osittain erimieltä	en osaa sanoa	osittain samaa miel- tä	täysin sa- maa mieltä
%	4	7	32	29	28

Hyvinvointiyksikössä on rakenteellisesti vaarallisia paikkoja.

	täysin eri- mieltä	osittain erimieltä	en osaa sanoa	osittain samaa miel- tä	täysin sa- maa mieltä
%	12	28	44	14	2

JAMK:n toimipisteiden pelastussuunnitelmat on helposti saatavilla

	täysin eri- mieltä	osittain erimieltä	en osaa sanoa	osittain samaa miel- tä	täysin sa- maa mieltä
%	40	27	15	9	9

Tiedän mistä etsiä JAMK:n pelastussuunnitelmia.

HENKILÖSTÖTURVALLISUUS

	täysin eri- mieltä	osittain erimieltä	en osaa sanoa	osittain samaa miel- tä	täysin sa- maa mieltä
%	41	37	9	13	0

Hyvinvointiyksikössä on suuri riski joutua väkivallan kohteeksi.

	täysin eri- mieltä	osittain erimieltä	en osaa sanoa	osittain samaa miel- tä	täysin sa- maa mieltä
%	24	24	23	24	5

Hyvinvointiyksikkö on riskialtis Kauhajoen/ Jokelan koulusurmien kaltaisille tapahtumille.

	täysin eri- mieltä	osittain erimieltä	en osaa sanoa	osittain samaa miel- tä	täysin sa- maa mieltä
%	16	36	11	33	4

Tiedän miten minun kuuluu toimia kouluympäristössä tapahtuvassa väkivaltatilanteissa.

	täysin eri- mieltä	osittain erimieltä	en osaa sanoa	osittain samaa miel- tä	täysin sa- maa mieltä
%	7	26	54	12	1

Hyvinvointiyksikön henkilökunnalla on riittävät valmiudet kohdata uhkatilanteita koulussa.

	täysin eri- mieltä	osittain erimieltä	en osaa sanoa	osittain samaa miel- tä	täysin sa- maa mieltä
%	13	28	14	43	2

Opiskelijoiden henkinen hyvinvointi on otettu huomioon hyvinvointiyksikössä.

VASTAAJIEN MIELIPIIDE KYSELYSTÄ

	täysin eri- mieltä	osittain erimieltä	en osaa sanoa	osittain samaa miel- tä	täysin sa- maa mieltä
%	1	8	10	41	40

Tämä kysely oli mielestäni hyödyllinen.

Liite 3. Saatekirje

Kouluturvallisuuskysely

Hei,

Teemme tutkimusta Jyväskylän ammattikorkeakoulun hyvinvointiyksikön opiskelijoiden kokemuksista kouluturvallisuuteen liittyvissä asioissa. Tutkimus on osa opinnäytetyötämme. Tutkimuksessa on 27 väittämää ja tutkimuksen tekeminen vie aikaa noin 5 minuuttia.

Tutkimukselle on varattu vastausaikaa 10.2.2012 klo 23:59 saakka. Käythän vastaamassa kyselyyn alla olevan linkin kautta. Vastaamalla voit antaa mielipiteesi kouluturvallisuuteen liittyviin asioihin ja olet omalta osin vaikuttamassa koulumme turvallisuuteen!

Ystävällisin terveisin,

Jere Kotilainen & Joni Seppänen

Yhteistyössä Jyväskylän ammattikorkeakoulun hyvinvointiyksikkö